

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ДАР БОРАИ МОЛИЯИ ДАВЛАТИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 2011, № 6, мод. 436; с. 2013, № 3, мод. 189, № 11, мод. 784; с. 2016, № 5, мод. 367)

(Қонуни ҶТ аз 19.03.2013 № 746, аз 12.11.2013 № 1027, аз 14.05.2016 № 1316, аз 17.05.2018 № 1535)

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мақсади Қонуни мазкур

Қонуни мазкур асосҳои ҳуқуқӣ, принципҳои ташкилии идоракунии молияи давлатӣ, ба низом даровардани буҷет ва гурӯҳбандии он, таҳия, ташаккул, тақсимот ва истифодаи маблағҳои марказонидашудаи пулиро муайян, муносибатҳои молиявии байнибуҷетиро танзим намуда, мавқеи мақомоти ҳокимият, идоракунии давлатӣ ва мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, инчунин дигар иштирокчиёни раванди буҷетиро дар таҳия ва баррасии лоиҳаҳои буҷетҳо, таҳияву тасдиқи ҳисобот ва назорати иҷрои онҳоро муқаррар менамояд *(Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316)*.

Моддаи 2. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

- молияи давлатӣ - маҷмӯи муносибатҳои пулӣ вобаста ба ташаккул, тақсим ва истифодаи фондҳои ҷамъшудаи воситаҳои пулӣ ва дигар захираҳои молиявӣ тавассути буҷети ҷумҳуриявӣ, буҷетҳои маҳаллӣ ва фондҳои мақсадноки давлатӣ, ки аз ҷониби мақомоти ҳокимият ва идоракунии давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот барои иҷрои вазифаҳои ба зиммаи онҳо воғузоргардида истифода бурда мешаванд;
- низоми молияи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон - доираи муайяни муносибатҳои молиявӣ, ки дар раванди онҳо маблағҳои пулӣ ташаккул меёбанд ва истифода бурда мешаванд. Низоми молияи давлатӣ шакл ва усулҳои ташаккул, тақсимот ва истифодаи маблағҳои пули давлатиро муайян менамояд;
- низоми буҷетӣ - маҷмӯи буҷетҳои ҳама сатҳ, инчунин тартиби таҳия, ташаккул, қабул ва иҷрои буҷети давлатӣ, ки ба муносибатҳои молиявӣ асос ёфта, бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон таъзим карда мешавад *(Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316)*;
- буҷети давлатӣ - фонди асосии маблағҳои пулӣ, шакли ташаккул ва хароҷоти маблағҳои пулии мақомоти давлатии ҷумҳуриявӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот ва фондҳои мақсадноки буҷетии Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад;
- буҷети ҷумҳуриявӣ - шакли ташаккулёбӣ ва хароҷоти маблағҳои пулӣ, ки барои таъмини иҷрои вазифаҳои марбут ба салоҳияти мақомоти марказии ҳокимияти давлатӣ пешбинӣ шудааст *(Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316)*;
- буҷети маҳаллӣ - шакли ташаккулёбӣ ва хароҷоти маблағҳои пулӣ, ки барои таъмини иҷрои вазифаҳои марбут ба ваколати мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ пешбинӣ шудааст *(Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316)*;
- буҷети фонди мақсадноки давлатӣ - маблағҳои пулӣ, ки барои татбиқи ҳуқуқҳои конституционии шаҳрвандон ба ҳифзи саломатӣ, гирифтани кӯмаки тиббии ройгон, таъмини нафақавай ва иҷтимоӣ аз рӯи синну сол дар ҳолатҳои бекорӣ ва дигар ҳолатҳои муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд *(Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316)*;
- даромади буҷет - даромади ҳама сатҳҳои низоми буҷетӣ, ки тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад *(Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316)*;
- хароҷоти буҷет - маҷмӯи хароҷоти буҷетҳои ҳама сатҳҳои низоми буҷетӣ, ки тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон барои фаъолияти соҳаҳо ва зинаҳои идоракунӣ муқаррар карда шудааст *(Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316)*;
- кӯмаки молиявии беподош (дотатсия) - маблағҳои буҷетие, ки ба буҷети сатҳи дигари низоми буҷетии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои пӯшонидани хароҷоти ҷорӣ беподошу бегозгашт ҷудо карда мешаванд;
- мусоидати молиявӣ (субвенсия) - маблағҳои буҷетие, ки ба буҷети сатҳи дигари низоми буҷетии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё шахси ҳуқуқӣ барои анҷом додани хароҷоти муайян беподошу бегозгашт ҷудо карда мешаванд;

- кўмаки молиявӣ (субсидия) - маблағҳои буҷетие, ки ба буҷети сатҳи дигари низоми буҷетии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин ба шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ бо шартӣ маблағгузори ҳиссаии хароҷоти мақсаднок дода мешаванд;

- фонди мақсадноки давлатӣ - фонди маблағҳои пулие, ки мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҳисоби даромадҳо ё бо роҳи ҷудо кардани маблағ аз намудҳои мушаххаси даромад ташкил ёфта, барои амалӣ гардонидани ин ё он мақсад истифода мешаванд;

- қарзгирӣ - маблағҳое, ки мутобиқи шартнома гирифта, ба ҳамон андоза бо фоиз ё бе фоиз барои истифодаи он баргардонидани мешаванд ё маблағҳое, ки аз рӯи онҳо ба қарздиҳанда фоиз ё пардохти дигари вобаста ба қарзгирӣ дода мешаванд;

- қарзи буҷетӣ - маблағе, ки ба буҷети сатҳи дигари низоми буҷети давлатӣ ё шахсони воқеӣ ба мўҳлати муайян ва ба тариқи бозгашт дода мешавад;

- ўҳдадори буҷетӣ - аз ҷониби мақомоти иҷроқунандаи буҷет эътироф кардани ўҳадорӣ оид ба хароҷоти маблағи буҷети дахлдор дар давоми мўҳлати муайян, ки мутобиқи қонун (қарор) дар бораи буҷет ба миён меояд;

- грантҳо - маблағҳое, ки аз ҷониби мақомоти идорақунии давлатӣ ё мақомоти идорақунии давлатии дигар давлатҳо ва ё аз ташкилотҳои байналмилалӣ молиявӣ беподшо ва бе қабул кардани ўҳадорӣ оид ба ҷуброни онҳо барои дастгирии самти алоҳидаи сиёсати иқтисодӣ дода мешаванд;

- сармоягузорӣ (инвеститсия) - маблағҳое, ки барои сохтмони асосӣ, хариди воситаҳои асосӣ ва коғазҳои қиматнок, пурра кардани захира ва манбаҳои моддии давлатӣ равона карда мешаванд;

- интиқоли маблағ (трансфертҳо) - маблағҳои буҷетии барои маблағгузори пардохтҳои ҷорию асосии аҳоли дар шакли нафақа, стипендия, ёрдампулӣ, ҷубронпулӣ ва дигар пардохтҳои иҷтимоии муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳиссаи пардохт барои иштироки Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ташкилотҳои байналмилалӣ, инчунин маблағҷудокунӣ барои пардохти хароҷоти корхонаҳо, муассисаҳои хусусии ғайритиҷоратӣ ба аҳоли ва мақомоти идорақунии давлатӣ хизматрасонанда, ки аз рӯи маблағҳои мазкур ҳеҷ гуна ўҳадорӣ оид ба пардохт пеш намеояд;

- ҳадди ақали стандартҳои иҷтимоии давлатӣ - хизматрасониҳои давлатӣ, ки ба шахрвандон беподшоу беподгашт бо роҳи маблағгузорӣ аз сатҳҳои мухталифи низоми буҷетии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва фондҳои мақсадноки давлатӣ ба андозаи ҳадди ақали имконпазиру муайян дар тамоми ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ба анҷом расонида мешаванд ва онҳоро давлат кафолат медиҳад (*Қонуни ҶТ аз 17.05.2018 № 1535*);

- ҳадди ақали таъминоти буҷетӣ - арзиши ҳадди ақали имконпазир хизматрасонии давлатӣ ва маҳаллӣ, ки мақомоти ҳокимият ва идорақунии давлатӣ ё мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ба ҳисоби ҳар сари аҳоли аз ҳисоби маблағҳои буҷети дахлдор дастрас мегардонанд;

- раванди буҷетӣ - фаъолияти мақомоти давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва дигар иштирокчиёни раванди буҷетӣ оид ба таҳия ва баррасии лоиҳаи буҷетҳо, фондҳои мақсадноки давлатӣ, тасдиқ ва иҷрои онҳо, инчунин оид ба назорати иҷрои буҷетҳо, ки тавассути санадҳои қонунгузорӣ ба танзим дароварда мешаванд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*);

- аудити дохилӣ дар соҳаи молияи давлатӣ - фаъолияти мустақил ва объективӣ оид ба гузаронидани санҷиш, баҳодихӣ ва машваратдиҳии низомҳои идорақуни ва дигар низомҳо, ки бо мақсади мусоидат намудан ба фаъолияти қонунӣ, самаранок ва натиҷабарзи ташкилотҳои бахши давлатӣ анҷом дода мешавад;

- тақсимқунандаи асосӣ - мақомоти ҳокимият ва идорақунии давлатӣ, ки маблағҳои буҷети давлатиро ихтиёрдорӣ карда, онҳоро дар байни сохторҳои тобеи худ тақсим мекунанд. Тақсимқунандаи асосӣ ҳамчунин ташкилоти муҳими буҷетии соҳаи илм, маориф, фарҳанг ва тандурустӣ шуда метавонад;

- тақсимқунанда - мақомоти ҳокимият ва идорақунии давлатӣ ё ташкилоти буҷетӣ, ки маблағҳои буҷетиро аз тақсимқунандаи асосӣ мегиранд ва ҳуқуқи тақсим ва назорати истифодаи маблағҳои буҷетиро ба ташкилотҳои тобеи худ, ки маблағҳои буҷетиро мегиранд, доранд;

- гирандаи маблағҳои буҷетӣ - ташкилотҳои буҷетӣ, ки дар тобеияти тақсимқунандаи асосӣ ва тақсимқунандаи воситаҳои буҷетӣ қарор гирифта, ҳуқуқи аз ҳисоби буҷети дахлдор маблағгузорӣ шуданро доранд;

- ташкилоти буҷетӣ - ташкилоти таъсисдодаи мақомоти ҳокимият ва идорақунии давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ барои амалӣ сохтани вазифаҳои идорақуни, иҷтимоӣ, фарҳангӣ, илмӣ ва вазифаҳои дигари хусусияти ғайритиҷоратидошта, ки фаъолияти он на кам аз 70 фоиз аз ҳисоби буҷети дахлдор ё буҷети фонди мақсадноки давлатӣ маблағгузорӣ карда мешавад.

Моддаи 3. Қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон дар бораи молияи давлатии Чумҳурии Тоҷикистон

Қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон дар бораи молияи давлатии Чумҳурии Тоҷикистон ба Конституцияи Чумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Чумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мебошад (*Қонуни ҶТ аз 17.05.2018 № 1535*).

БОБИ 2. НИЗОМИ МОЛИЯИ ДАВЛАТИИ ЧУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Моддаи 4. Низоми молияи давлатии Чумҳурии Тоҷикистон

Низоми молияи давлатии Чумҳурии Тоҷикистон аз муносибатҳои молиявии зерин иборат мебошад:

- низоми буҷети давлатӣ;
- қарзи давлатӣ;
- фондҳои мақсадноки давлатӣ.

Моддаи 5. Сохтори низоми буҷети давлатии Чумҳурии Тоҷикистон

1. Низоми буҷети давлатии Чумҳурии Тоҷикистон аз буҷетҳои сатҳҳои зерин иборат мебошад:

- сатҳи яқум - буҷети ҷумҳуриявӣ ва буҷетҳои фондҳои мақсадноки давлатӣ;
- сатҳи дуюм - буҷетҳои маҳаллӣ.

2. Ба буҷетҳои маҳаллӣ буҷетҳои Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон ва шаҳри ноҳияҳои он, вилоятҳо ва шаҳри ноҳияҳои тобеи онҳо, шаҳри Душанбе ва ноҳияҳои тобеи он, шаҳри ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ, ҷамоатҳои шаҳрак ва деҳот мансуб мебошанд.

Моддаи 6. Шаклҳои ҳуқуқии буҷетҳо

1. Буҷети давлатӣ дар шакли Қонуни Чумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Чумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ бо пешниҳоди Ҳуқумати Чумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Чумҳурии Тоҷикистон қабул карда мешавад (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*).

2. Буҷети фондҳои мақсадноки давлатӣ ба буҷети давлатӣ дохил карда шуда, онро Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Чумҳурии Тоҷикистон дар баробари қабули Қонуни Чумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Чумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ баррасӣ карда, тасдиқ менамояд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*).

3. Буҷетҳои маҳаллиро мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ таҳия намуда, онро мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар шакли санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ қабул мекунанд.

4. Дар сурате, ки Қонуни мазкур танзими муносибатҳои муайянро ба Қонуни Чумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Чумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ воғузур карда бошад, пас нисбат ба мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ муносибатҳои дахлдор дар асоси санадҳои меъёрии ҳуқуқии мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ оид ба буҷетҳои маҳаллӣ ба низом дароварда мешаванд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*).

Моддаи 7. Давраи банақшагирии буҷетӣ

Буҷети давлатӣ барои соли молиявии навбатӣ ва ду соли минбаъдаи он тартиб дода мешавад. Соли молиявӣ ба соли тақвимӣ мувофиқ буда, аз 1 январ то 31 декабр давом мекунанд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*).

Моддаи 8. Принципиҳои низоми буҷети давлатии Чумҳурии Тоҷикистон

Низоми буҷети давлатии Чумҳурии Тоҷикистон ба принциpleri зерин асос меёбад:

- ягонагии низоми буҷети давлатӣ, ки маънои татбиқи принциpleri ягонаи ташкил ва фаъолияти низоми буҷети давлатӣ, истифодабарии гурӯҳбандии ягонаи буҷетӣ ва расмиёти ягонаи раванди буҷетро дар Чумҳурии Тоҷикистон дорад (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*);

- мустақилияти буҷетҳо, ки маънои муқаррар кардани тақсими устувори воридотро байни буҷетҳои сатҳҳои гуногун, ҳуқуқи ҳамаи сатҳҳои идоракунии давлатиро ҷиҳати мустақилона амалӣ намудани раванди буҷетӣ мувофиқи Қонуни мазкур, роҳ надодан ба гирифтани даромадҳои, ки ба тариқи

илова дар рафти иҷрои буҷетҳои маҳаллӣ ба даст омадаанд ва бақияи маблағҳои буҷетии буҷетҳои маҳаллӣ ба буҷетҳои болоӣ, роҳ надодан ба воғзор кардани хароҷоти иловагӣ ба буҷетҳои поёни бе ҷаброни дахлдори онҳоро дорад (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*);

- инъикоси пурра ва ҳатмии даромад ва хароҷоти буҷетҳо, ки маъноӣ ӯҳдадорӣ дар буҷетҳо ба ҳисоб гирифтани ҳамаи даромад ва хароҷоти пешбиниамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистонро дорад;

- мувозинати буҷетӣ маъноӣ онро дорад, ки ҳаҷми пешбиниамудаи хароҷоти буҷет бояд ба ҳаҷми даромади буҷет мувофиқ бошад ва ҳангоми таҳия, тасдиқ ва иҷрои буҷет мақомоти ваколатдор бояд зарурати ба андозаи камтарин расонидани касри буҷетро ба инобат гиранд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*);

- самаранокии истифодабарии маблағҳои буҷетӣ, ки маъноӣ таҳия ва иҷрои буҷетро бо назардошти зарурати расидан ба натиҷаҳои беҳтарин ҳангоми истифодабарии ҳаҷми тасдиқшудаи маблағҳои буҷетӣ ё расидан ба натиҷаҳои гузошташуда бо истифода аз ҳаҷми камтарини маблағҳои буҷетиро дорад;

- натиҷанокии истифодабарии маблағҳои буҷетӣ, ки маъноӣ самт ва истифодабарии маблағҳои буҷетиро барои расидан ба натиҷаҳои пешакии муайянгардида ва нишондиҳандаҳои дахлдори миқдорӣ ва сифатӣ дорад;

- пурра пӯшонидани хароҷоти буҷет, яъне даромади буҷет ва воридот аз манбаъҳои маблағгузори касри он набояд бо хароҷоти муайяни буҷет вобаста карда шаванд, ба истиснои даромадҳои фондҳои мақсадноки буҷетӣ, маблағҳои мақсадноки қарзҳои давлатӣ ва ҳолатҳои дигари пешбиниамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- ошкоро будани буҷетҳо, ки маъноӣ интишори қатмии буҷетҳои тасдиқшуда ва ҳисобот оид ба иҷрои онҳо дар воситаҳои ахбори омма, пурра пешниҳод намудани ахборот дар бораи рафти иҷрои буҷетҳо, дастрас будани маълумоти дигар дар бораи буҷетҳо, ба истиснои маълумоти дорой сирри давлатӣ ва сирри дигари бо қонун ҳифзшаванда, инчунин ҳатман ошкоро будани раванди буҷетӣ барои ҷамъият ва воситаҳои ахбори оммаро дорад (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*);

- эътимоднокии буҷетҳо, ки маъноӣ боваринок будани дурнамои нишондиҳандаҳои рушди иқтимоӣ иқтисодӣ барои таҳияи лоиҳаи буҷет ва воқеияти ҳисобҳои даромад ва хароҷоти буҷетро дорад (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*);

- суроғавӣ ва мақсаднок будани таъиноти маблағҳои буҷетӣ маъноӣ онро дорад, ки маблағҷудокунии буҷетӣ бо нишон додани мақсади истифодабарии онҳо то гирандагони маблағҳои буҷетӣ расонида мешавад;

- асоснок будани буҷетҳо, ки маъноӣ банақшагирии буҷетро дар асоси санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва дигар ҳуҷҷатҳои муайянкунандаи зарурати ба лоиҳаи буҷет ҳамроҳ кардани ин ё он даромад ё хароҷот ва асоснок будани ҳаҷми онҳоро дорад;

- иҷрои саривақтии буҷет, ки маъноӣ ворид кардани даромадҳоро ба буҷетҳои ҷумҳуриявӣ ва маҳаллӣ, инчунин гузаронидани маблағҳои буҷетиро ба гирандагон дар мўҳлат ва бо риояи тартиби муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии дахлдорро дорад.

Моддаи 9. Гурӯҳбандии буҷетӣ

1. Гурӯҳбандии буҷетӣ - ба гурӯҳҳо ҷудо кардани даромаду хароҷот, манбаъҳои маблағгузори касри буҷетҳо, ки барои тартиб додан ва иҷро кардани буҷетҳои сатҳҳои гуногуни низоми буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода бурда мешавад.

2. Гурӯҳбандии буҷетӣ гурӯҳбандии ҳудудиро низ дар бар мегирад.

3. Гурӯҳбандии хароҷоти буҷетҳо аз инҳо иборат аст:

- гурӯҳбандии функционалӣ (вазифавӣ);

- гурӯҳбандии иқтисодӣ;

- гурӯҳбандии идоравӣ (маъмурӣ);

- гурӯҳбандии барномавӣ.

4. Гурӯҳбандӣ барои пешниҳоди буҷет, ҳисобот аз рӯи буҷет ва назорати буҷет дар намудҳои зерин истифода бурда мешавад:

- гурӯҳбандии идоравӣ, иқтисодӣ ва гурӯҳбандии фондҳо барои пешниҳоди ҳисобот ва назорат;

- гурӯҳбандии даромадҳо, гурӯҳбандии функционалӣ, барномавӣ, ҳудудӣ ва гурӯҳбандии маблағгузорӣ аз рӯи бахшҳо барои пешниҳоди маълумот ва ҳисобот.

5. Тартиби татбиқи гурӯҳбандии буҷетӣ ва низомномаи гурӯҳбандии буҷетии даромаду хароҷоти давлатиро Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия ва тасдиқ мекунад.

БОБИ 3. ДАРОМАДҲОИ БУЌЕТИ ДАВЛАТИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Моддаи 10. Даромадҳои буҷети ҷумҳуриявӣ

1. Даромадҳои буҷети ҷумҳуриявӣ аз даромадҳои андозӣ ва ғайриандозӣ, грантҳо, инчунин аз воридоти маблағҳои беподош иборат мешаванд.

2. Ба даромадҳои андозӣ инҳо дохил мешаванд:

- андозҳои умумидавлатӣ ва дигар пардохтҳои ҳатмӣ ба буҷети ҷумҳуриявӣ, ки феҳристу меъёри онҳо бо қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи андоз, гумрук ва боҷи давлатӣ, инчунин дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян гардидаанд. Таносуби тақсими андозҳо дар байни буҷети ҷумҳуриявӣ ва буҷетҳои маҳаллӣ бо Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ муқаррар карда мешавад (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*);

- боҷҳои давлатие, ки мувофиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ ба буҷети ҷумҳуриявӣ ворид мегарданд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*).

3. Ба даромадҳои ғайриандозӣ инҳо дохил мешаванд:

- даромадҳо аз хизматрасониҳои пулакии мақомоти ҳокимият ва идоракунии давлатӣ, инчунин ташкилотҳои буҷетии тобеи мақомоти мазкур, ки мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода мешаванд;

- фоидаи Бонки миллии Тоҷикистон, инчунин корхонаҳои давлатӣ тибқи меъёрҳои, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар кардааст;

- даромад аз фурӯши захираву пасандозҳои давлатӣ, фоизаҳо аз депозитҳо ва сармоягузориҳои давлатӣ, дивидендҳо аз дороиҳои молиявӣ (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*);

- иҷорапулӣ барои истифодабарии молу мулкҳои ҷумҳуриявӣ;

- воридоти маблағи бо тартиби ҷазои ҷиноятӣ ва маъмурӣ ба фоидаи давлат ситонидашаванда;

- воридоти маблағҳо аз дигар манбаъҳои, ки санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ накардаанд, аз ҷумла, ҷарима, пеняҳо ва фоизаҳо барои риоя накардани ўҳдадориҳои шартномавӣ, ҷуброни зараре, ки ба буҷети ҷумҳуриявӣ дар натиҷаи вайрон кардани интизоми молиявӣ расонида шудааст.

4. Ба даромадҳои буҷети ҷумҳуриявӣ аз ҳисоби манбаъҳои ғайрибуҷетӣ ҳамчунин инҳо тааллуқ доранд:

- грантҳо ва дигар маблағҳои беподош, ки аз шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, ташкилотҳои байналмилалӣ ва ҳукуматҳои давлатҳои дигар ворид мешаванд;

- маблағҳои, ки дар натиҷаи ҳисоббаробаркунии байни буҷетҳои ҷумҳуриявӣ ва маҳаллӣ ворид мешаванд;

- маблағҳои, ки аз истифода ва фурӯши молу мулк ворид мешаванд, инчунин қарзгирии давлатии дохилӣ ва берунӣ, ки дар буҷети ҷумҳуриявӣ берун аз даромад ҳамчун манбаи маблағгузориҳои касри буҷет истифода мешавад.

Моддаи 11. Даромадҳои фондҳои мақсадноки давлатӣ

1. Даромадҳои фондҳои мақсадноки давлатӣ аз ҳисоби манбаъҳои зерин ташкил меёбанд:

- андозу пардохтҳои махсуси мақсаднок ва ҳатмӣ, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар кардааст;

- маблағҳои ихтиёран супурдаи шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ;

- маблағҳои буҷети давлатӣ;

- даромадҳо аз фаъолияти соҳибкорие, ки фонди дахлдор ҳамчун шахси ҳуқуқӣ амалӣ мегардонад;

- даромадҳои дигари муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон.

2. Даромадҳои фондҳои мақсадноки давлатӣ дар буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳисоб гирифта мешаванд.

3. Чамъоварӣ ва назорати пардохтҳои ҳатмиро ба буҷети фондҳои мақсадноки давлатӣ мақоми ваколатдори давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ мегардонад.

Моддаи 12. Даромадҳои буҷетҳои маҳаллӣ

1. Даромадҳои буҷетҳои маҳаллӣ аз даромадҳои андозӣ ва ғайриандозӣ, инчунин аз воридоти маблағ аз ҳисоби андозу пардохтҳои танзимшавандаи умумидавлатӣ ва пардохтҳои дигар иборат мебошанд.

2. Ба даромадҳои андозии буҷетҳои маҳаллӣ инҳо дохил мешаванд:

- андозҳои маҳаллӣ ва дигар пардохтҳои ҳатмӣ ба буҷети маҳаллӣ, ки номгӯи онҳоро қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд;

- даромадҳо аз андозу пардохтҳои танзимшавандаи умумидавлатӣ, ки бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатӣ барои соли молиявии навбатӣ муайян гардида, ба буҷетҳои маҳаллӣ дода мешаванд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*);

- боҷи давлатӣ, ба истиснои боҷи давлатие, ки мувофиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ ба буҷети ҷумҳуриявӣ ворид карда мешавад (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*).

3. Ба даромадҳои ғайриандозии буҷетҳои маҳаллӣ инҳо дохил мешаванд:

- даромад аз буҷети ҷумҳуриявӣ, ки дар шакли кўмаки молиявии беподош (дотатсия), мусоидати молиявӣ (субвенсия), кўмаки молиявӣ (субсидия), инчунин дар шакли ҳисоббаробаркунии мутақобила ба буҷети маҳаллӣ ворид мешавад;

- иҷорапулӣ барои истифодабарии молу мулкҳои маҳаллӣ;

- даромад аз хизматрасониҳои пулакие, ки мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, ташкилотҳои буҷетии аз ҳисоби буҷетҳои маҳаллӣ маблағгузоришаванда ба анҷом мерасонанд;

- воридоти маблағ аз дигар манбаъҳои маҳаллӣ, ки санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ накардаанд, аз ҷумла ҷаримаҳо, пеня ва фоизҳо барои риоя накардани ўҳдадорихоии шартномавӣ, барқарор намудани зарари дар натиҷаи вайрон кардани интизоми молиявӣ ба буҷетҳои маҳаллӣ расонидашуда;

- даромадҳо аз манбаъҳои ғайрибуҷетӣ - грантҳо, дигар пардохтҳои беподош аз шахсони воқеӣ, ҳуқуқӣ ва ташкилотҳои байналмилалӣ.

БОБИ 4. ХАРОҶОТИ БУҶЕТИ ДАВЛАТИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Моддаи 13. Асос ва принципҳои ташаккули хароҷоти буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Ташаккули хароҷоти буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба принципҳои ягонагии сохтор, шакл ва усулу воситаҳои фаъолият, меъёрҳои ҳадди ақали стандартҳои иҷтимоии давлатии таъминоти буҷетӣ, хароҷоти молиявӣ барои хизматрасониҳои давлатӣ, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар кардааст, асос меёбад.

Моддаи 14. Хароҷоти ҷорӣ ва асосии буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Хароҷоти буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон вобаста ба аҳамияти иқтисодӣ ба хароҷоти ҷорӣ ва хароҷоти асосӣ тақсим мешавад.

2. Ба гурӯҳи ҷудокунии хароҷоти ҷорӣ ва асосии буҷет тибқи гурӯҳбандии иқтисодии хароҷоти буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

3. Хароҷоти ҷорӣ - қисми хароҷоти буҷет, ки барои таъмини фаъолияти ҷорӣ мақомоти ҳокимият ва идоракунии давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, ташкилотҳои буҷетӣ ва фондҳои мақсадноки давлатӣ муқаррар гардида, барои дастгирии сатҳҳои дигари низомии буҷети давлатӣ, соҳаҳои алоҳидаи истеҳсолот бо тариқи расонидани кўмаки молиявии беподош (дотатсия), мусоидати молиявӣ (субвенсия) ва кўмаки молиявӣ (субсидия) истифода мешавад.

4. Ба хароҷоти ҷорӣ инчунин хароҷоте мансуб мебошанд, ки тибқи гурӯҳбандии буҷетӣ ба хароҷоти асосӣ дохил нашудааст.

5. Хароҷоти асосӣ - хароҷоти буҷет, ки барои маблағгузориҳои рушди фаъолияти сармоягузорӣ таъин гардидааст. Ба хароҷоти асосӣ инҳо дохил мешаванд:

- хароҷоте, ки тибқи барномаҳои сармоягузори тасдиқшуда барои маблағгузори шахсони ҳуқуқии амалкунанда ё аз нав таъсисёфта таъин шудааст;
  - маблағҳое, ки ба шахсони ҳуқуқӣ ҳамчун қарз барои маблағгузори рушд дода мешаванд;
  - хароҷоти вобаста ба таъмири асосӣ ва хариди воситаҳои асосӣ;
  - хароҷоте, ки ҳангоми иҷрои он мӯл мулк мутаносибан ба моликияти ҷумҳуриявӣ ва коммуналӣ мансуббуда афзоиш меёбад;
  - хароҷоти дигаре, ки тибқи гурӯҳбандии иқтисодии буҷетӣ ба хароҷоти асосӣ дохил карда шудааст.
6. Дар таркиби хароҷоти асосӣ мумкин аст фондҳои рушд таъсис дода шаванд.

Моддаи 15. Шаклҳои хароҷоти буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Хароҷоти буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шаклҳои зайл амалӣ карда мешавад:

- маблағчудокунӣ барои таъмини ташкилотҳои буҷетӣ;
- маблағҳо барои пардохти мол (кор ва хизматрасони)-ҳое, ки шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ дар асоси шартномаҳои давлатӣ ва маҳаллӣ иҷро мекунанд;
- интиқоли маблағ (трансферт)-ҳо ба аҳоли;
- маблағчудокунӣ барои ҷуброни хароҷоти иловагӣ, ки вобаста ба қабули қарор аз ҷониби мақомоти ҳокимияти давлатӣ пеш меояд ва дар натиҷа боиси афзоиши хароҷот ё кам шудани даромад мегардад;
- қарзи буҷетӣ ба шахсони ҳуқуқӣ, аз ҷумла қарзи андоз, батаъхирандозӣ ва тамдиди мӯҳлат барои супоридани андозу пардохтҳо ва дигар ўҳдадориҳо;
- мусоидати молиявӣ (субвенсия) ба шахсони ҳуқуқӣ;
- кўмаки молиявӣ (субсидия) ва қарз ба шахсони воқеӣ;
- маблағгузори сармояи оинномавии шахсони ҳуқуқии амалкунанда ва аз нав таъсисёбанда;
- қарзи буҷетӣ, кўмаки молиявии беподош (дотатсия), мусоидати молиявӣ (субвенсия), кўмаки молиявӣ (субсидия) ба сатҳҳои дигари низомии буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва фондҳои мақсадноки давлатӣ (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*);
- қарздиҳӣ ба давлатҳои дигар;
- маблағҳо барои хизматрасонӣ ва пардохти ўҳдадориҳои қарзӣ, пардохти фоизи онҳо, аз ҷумла барои иҷрои кафолати мақомоти давлатӣ ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ.

Моддаи 16. Хароҷоти буҷети ҷумҳуриявӣ

Аз ҳисоби буҷети ҷумҳуриявӣ танҳо хароҷоти намудҳои зерини фаъолият маблағгузорӣ карда мешаванд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*):

- таъмини фаъолияти Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Комиссияи марказии интихобот ва раъйпурсии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти идоракунии давлатӣ, хароҷоти дигари дорои аҳамияти умумидавлатӣ аз рӯи феҳристе, ки ҳангоми қабули Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ муайян карда мешавад (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*);
- фаъолияти низомии судии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- амалӣ намудани фаъолияти байналмилалӣ, таъмини молиявии иҷрои шартномаҳои байналмилалӣ ва шартномаҳо бо ташкилотҳои байналмилалии молиявӣ, ҳамкориҳои байналмилалии фарҳангӣ, илмию иттилоотии мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ, ки ҳангоми қабули Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ муайян карда мешаванд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*);
- мудофиа ва таъмини амнияти давлат, ба ғайр аз хароҷоте, ки бо қарори мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ барои ҳамин мақсадҳо амалӣ карда мешавад;
- таҳқиқоти бунёдӣ ва дастгирии пешрафти илмию техникӣ;
- дастгирии давлатии инфрасохторҳои нақлиётӣ ва сўзишворию энергетикӣ дорои аҳамияти умумидавлатӣ;
- барномаҳои умумидавлатӣ оид ба рушди кишоварзӣ ва таъмини амнияти озуқаворӣ;

- харочоти дорои аҳамияти умумидавлатӣ оид ба ҳифзи табиат ва муҳити зист;
- бартараф намудани оқибатҳои вазъияти фавқулодда ва офатҳои табиӣ;
- ташаққули моликияти ҷумҳуриявӣ ва маблағгузори ташкилотҳои, ки дар ихтиёри мақомоти ҳокимият ва идоракунии давлатӣ буда, ба моликияти давлатӣ мансубанд;
- хизматрасонӣ ва пардохти қарзи давлатӣ;
- ҷуброни харочоти фондҳои мақсадноки давлатӣ оид ба пардохти нафақа ва кўмакпулӣ, дигар пардохтҳои иҷтимоӣ, ки мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҳисоби буҷети ҷумҳуриявӣ маблағгузорӣ мешаванд;
- пурра қардани захираҳои давлатии металлҳои қиматбаҳо ва сангҳои қиматбаҳо, захираи моддии давлатӣ;
- гузаронидани интиҳоботи раёйпурсиҳо;
- барномаҳои умумиҷумҳуриявии сармоягузорӣ;
- таъмини иҷроии қарорҳои мақомоти ҳокимият ва идоракунии давлатӣ, ки ба афзоиши харочоти буҷет ё камшавии даромади буҷет оварда мерасонанд;
- таъмини иҷроии ваколатҳои алоҳидаи давлатӣ, ки амалӣ гардонидани онҳо ба сатҳи дигари мақомоти ҳокимияти давлатӣ вогузор шудааст;
- дастгирии молиявии мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ;
- ҳисоботи расмии омор;
- дигар харочоти дорои аҳамияти умумидавлатӣ.

Моддаи 17. Харочоти фондҳои мақсадноки давлатӣ

Маблағҳои фондҳои мақсадноки давлатӣ танҳо барои иҷроии амалҳои истифода мешаванд, ки бо қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқи буҷети фондҳои мазкур муайян гардида, бо Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ тасдиқ карда шудаанд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*).

Моддаи 18. Харочоти буҷетҳои маҳаллӣ

Аз ҳисоби буҷетҳои маҳаллӣ танҳо харочоти намудҳои зерини фаъолият маблағгузорӣ карда мешавад:

- таъмини фаъолияти мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ;
- таъмини фаъолияти мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот;
- ташаққули моликияти коммуналӣ дар маҳалҳо ва идоракунии он;
- ташкил, таъмини фаъолият ва рушди муассисаҳои маориф, тандурустӣ, фарҳанг, варзиш ва тарбияи ҷисмонӣ, матбуот ва нашрияҳои даврӣ, дигар муассисаҳои, ки ба моликияти коммуналӣ мансубанд ё дар ихтиёри мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ мебошанд;
- рушди хоҷагии манзилию коммуналӣ;
- сохтмони роҳҳои дорои аҳамияти маҳаллӣ ва нигоҳдории онҳо;
- ободонӣ ва кабудизоркунӣ дар маҳалҳо;
- ташкили истифода ва коркарди партовҳои рӯзгор;
- ташкили хизматрасонии нақлиётӣ ба аҳоли ва муассисаҳои, ки ба моликияти коммуналӣ мансубанд ё дар ихтиёри мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ мебошанд;
- ҳифзи табиат дар маҳалҳо;
- амалигардонии барномаҳои мақсадноки мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ;
- хизматрасонии қарзи мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва пардохти он;
- кўмакҳои молиявии беподош (трансфертҳо) ба аҳоли;
- гузаронидани интиҳоботи мақомоти намоёндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ;
- маблағгузори қарорҳои дигари мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва харочоти дигар, ки мутобиқи гурӯҳбандии буҷетии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба масъалаҳои дорои аҳамияти маҳаллӣ мансуб дониста шудаанд.

Моддаи 19. Харочоти якҷояи буҷети ҷумҳуриявӣ ва буҷетҳои маҳаллӣ

1. Аз ҳисоби буҷети ҷумҳуриявӣ ва буҷетҳои маҳаллӣ харочоти якҷояи намудҳои зерини фаъолият маблағгузорӣ карда мешавад:

- дастгирии давлатии соҳаҳои саноат, сохтмон, кишоварзӣ, энергетика, нақлиёт, алоқа ва хоҷагии роҳ;
- таъмини фаъолияти ҳифзи ҳуқуқ;
- таъмини бехатарии зидди сўхтор;
- таъмини фаъолияти илмию таҳқиқотӣ, таҷрибавию конструкторӣ, лоиҳакашию таҳқиқотӣ, ки пешрафти илму техникаро таъмин менамоянд;
- таъмини ҳифзи иҷтимоии аҳоли, маориф, тандурустӣ, фарҳанг ва варзиш;
- таъмини ҳифзи табиат, ҳифз ва таҷдиди сарватҳои табиӣ, фаъолияти обухавошиносӣ;
- таъмини пешгирӣ ва бартараф кардани оқибатҳои вазъияти фавқулодда ва офатҳои табиӣ;
- рушди инфрасохтори бозор;
- таъмини фаъолияти воситаҳои ахбори омма;
- кўмаки молиявӣ ба дигар буҷетҳо;
- харочоти дигар, ки дар ихтиёри якҷояи мақомоти ҳокимият, идоракунии давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот мебошад.

2. Тақсим ва вобаста кардани харочоти дар моддаи мазкур ифодаёфта байни буҷетҳои сатҳҳои мухталифи низоми буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки масъалаҳои идораи якҷояро танзим менамояд, инчунин бо Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ тасдиқ карда мешавад (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*).

3. Тартиби мувофиқаи тақсимот ва вобаста кардани харочот дар идоракунии муштарак мақомоти ҳокимият, идоракунии давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

БОБИ 5. МУВОЗИНАТИ БУЌЕТҲО

(Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316)

Моддаи 20. Барзиёдии (профисити) буҷет

1. Зиёд будани даромади буҷет нисбат ба харочоти он барзиёдии (профисити) буҷет мебошад. Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва буҷети ҷумҳуриявӣ ва буҷетҳои маҳаллӣ метавонанд бо барзиёдӣ (профисит) таҳия ва тасдиқ карда шаванд.

2. Барзиёдии (профисити) буҷети ҷумҳуриявӣ ва буҷетҳои маҳаллӣ метавонад ҳамчун депозит дар Бонки миллии Тоҷикистон, бонкҳои дигар ва ташкилотҳои қарзии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷойгир карда шавад ва ё бо қарори дахлдори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ё мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ба мақсадҳои зерин равона карда шавад:

- пўшонидани касри буҷети дахлдор дар соли молиявии навбатӣ (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*);
- барҳамдиҳии оқибатҳои ҳолатҳои фавқулодда, офатҳои табиӣ ва дигар харочоти пешбинишуда.

Моддаи 21. Касри буҷет ва манбаъҳои маблағгузори он

1. Барзиёдии харочоти буҷет нисбати даромади он касри буҷет мебошад.

2. Дар ҳолати қабули буҷет барои соли молиявии навбатӣ бо барзиёдии харочот нисбати даромад манбаъҳои маблағгузори касри буҷети мазкур бо қонун (қарор) дар бораи буҷети дахлдор тасдиқ карда мешаванд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*).

3. Харочоти ҷорӣ буҷетҳои маҳаллӣ аз маҷмӯи даромадҳои буҷетҳои мазкур зиёд шуда наметавонанд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*).

4. Маҷмӯи касри буҷети ҷумҳуриявӣ аз ҳаҷми умумии маблағгузори буҷетӣ ва харочот барои пардохти хизматрасонии қарзи давлатӣ зиёд шуда наметавонад.

5. Маҷмӯи касри буҷетҳои маҳаллӣ аз ду ҷиҳати ҳаҷми даромади онҳо, ба истиснои кўмаки молиявӣ аз буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон зиёд шуда наметавонад.

6. Воридот аз манбаъҳои маблағгузори касри буҷетҳои маҳаллӣ танҳо барои маблағгузори хароҷоти сармоягузорӣ равона карда мешаванд. Истифодаи он барои маблағгузори хароҷоти хизматрасонӣ, пӯшонидан ва пардохти қарзи мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ манъ аст.

7. Ба манбаъҳои маблағгузори касри буҷети ҷумҳуриявӣ инҳо мансубанд:

1) Манбаъҳои дохилӣ:

- қарзхое, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ташкилотҳои қарзӣ бо асъори миллӣ мегирад;
- векселҳои давлатӣ, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо асъори миллӣ дар шакли коғазҳои қиматнок мебарорад;
- депозитҳои маблағҳои буҷетӣ ба ҳолати аввали соли буҷетӣ дар Бонки миллии Тоҷикистон ва бонкҳои дигар ё ташкилотҳои қарзии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- қарзҳои буҷетӣ, ки аз сатҳҳои болоии низоми буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон гирифта мешаванд.

2) Манбаъҳои берунӣ:

- коғазҳои қиматноки давлатӣ, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шакли коғазҳои қиматнок бо асъори хориҷӣ мебарорад;
- қарзҳои давлатҳои дигар, бонкҳо, ташкилотҳои байналмилалӣ молиявӣ ва ғайррезидентҳо, ки бо асъори хориҷӣ гирифта мешаванд.

БОБИ 6. ҚАРЗИ ДАВЛАТИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Моддаи 22. Қарзи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, таркиб ва шаклҳои он

(Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316)

1. Қарзи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ўҳдадорихи қарзии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар назди шахсонӣ воқеӣ ва ҳуқуқӣ, давлатҳои дигар, ташкилотҳои байналмилалӣ молиявӣ, дигар субъектҳои ҳуқуқи байналмилалӣ иборат мебошад.

2. Қарзи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон пурра ва бе ягон шарт аз ҳисоби мону мулки дар моликияти давлатбуда таъмин карда мешавад.

3. Ҳуқуқи қарзгирии давлатии дохилӣ ва берунӣ, сохтор, тартиби хизматрасонӣ, ҳисоби бақайдгирӣ, таҷдиди сохтори он, ҷудо кардани қарз ба давлатҳои дигар ва ташкилотҳои байналмилалӣ бо қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешаванд.

БОБИ 7. МУНОСИБАТҲОИ БАЙНИБУЌЕТӢ

Моддаи 23. Асосҳои муносибатҳои байнибуҷетӣ

1. Муносибатҳои байни мақомоти ҳокимият ва идоракунии давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, мақомоти идоракунии фондҳои мақсадноки давлатӣ, ки дар раванди буҷетӣ ба амал меоянд, муносибатҳои байнибуҷетӣ мебошанд *(Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316)*.

2. Муносибатҳои байнибуҷетӣ ба принципҳои зерин асос меёбанд:

- ба сатҳҳои муайяни низоми буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон тақсим ва вобаста кардани даромадҳо ва хароҷоти буҷетҳо;
- дар асоси ҳудудгузори доимӣ ва аз рӯи меъёрҳои муваққатӣ тақсим намудани даромадҳои танзимкунанда дар байни сатҳҳои мухталифи низоми буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- баробарии ҳуқуқҳои буҷетии мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва фондҳои мақсадноки давлатӣ;
- баробар кардани сатҳи ҳадди ақали таъминоти буҷетии мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ;
- баробарии ҳамаи буҷетҳо дар муносибатҳои тарафайн бо буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон.

3. Андозҳои маҳаллӣ пурра ба буҷетҳои маҳаллӣ гузаронида мешаванд. Тақсими андозҳои умумидавлатӣ дар байни буҷети ҷумҳуриявӣ ва буҷетҳои маҳаллӣ салоҳияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон буда, ҳамасола бо Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ тасдиқ карда мешавад *(Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316)*.

Моддаи 24. Шаклҳои кўмаки молиявӣ ба буҷетҳои маҳаллӣ

1. Кўмаки молиявӣ ба буҷетҳои маҳаллӣ дар шаклҳои зерин расонида мешавад:

- кўмаки молиявии беподош (дотатсия) - барои баробар кардани ҳадди ақали таъминоти буҷетии мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, маблағгузориҳои ҳадди ақали стандартҳои давлатии иҷтимоӣ, ки масъулияти маблағгузориҳои онҳо ба зиммаи мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ гузошта шудааст;

- мусоидати молиявӣ (субвенсия) - барои маблағгузориҳои хароҷоти алоҳидаи мақсаднок;

- қарзи буҷетӣ - барои пўшонидани тафовутӣ муваққати ҳазинавӣ, ки дар раванди иҷрои буҷетҳои маҳаллӣ ба вучуд меояд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*);

- дигар шаклҳои кўмаки молиявӣ, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудааст.

2. Тартиби расонидани кўмаки молиявӣ, андозаи он дар шаклҳои кўмаки молиявии беподош (дотатсия) ва мусоидати молиявӣ (субвенсия) бо Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ муайян карда мешаванд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*).

3. Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои бартараф кардани тафовути ҳазинавӣ дар ҳазинадорӣ дар раванди иҷрои буҷетҳои маҳаллӣ ҳуқуқ дорад ба буҷетҳои маҳаллӣ қарзи муваққати (ссуда) ҷудо намояд, ки дар давоми соли молиявии ҷорӣ баргардонида мешавад.

БОБИ 8. РАВАНДИ БУЌЕТИ ДАР ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

(*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*)

Моддаи 25. Иштирокчиёни раванди буҷетӣ

(*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*)

Дар раванди буҷетӣ инҳо иштирок мекунанд:

- Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон (мақомоти молия);

- дигар мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ;

- субъектони низоми танзими пулию қарзӣ ва асьорӣ (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*);

- мақомоти намояндагӣ ва иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ;

- мақомоти идоракунии фондҳои мақсадноки давлатӣ;

- тақсимкунандагони асосӣ, тақсимкунандагон ва гирандагони маблағҳои буҷетӣ;

- ташкилотҳои буҷетӣ, корхонаҳои воҳиди давлатии ҷумҳуриявӣ ва маҳаллӣ, ташкилотҳои қарзӣ, ки бо маблағҳои буҷетӣ фаъолият мекунанд;

- мақомоти дигар, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон салоҳияти соҳаи идоракунии молия, буҷет ва андозро ба зиммаи онҳо гузоштааст.

Моддаи 26. Салоҳияти Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон:

- бо пешниҳоди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатиро қабул мекунад (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*);

- назорати иҷрои буҷетро амалӣ менамояд;

- истифодабарии маблағҳои буҷетиро аз ҷониби маблағгирандагон таҳлил мекунад ва ҳангоми зарурат натиҷаи таҳлилро баррасӣ менамояд;

- бо пешниҳоди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба додан ё гирифтани қарзи давлатӣ ризоят медиҳад;

- ҳисоботи иҷрои Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистонро барои соли гузаштаи молиявӣ тасдиқ мекунад;

- салоҳиятҳои дигареро, ки Қонуни мазкур, қонунгузори Қумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи молия ва буҷет, инчунин дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Қумҳурии Тоҷикистон муайян намудаанд, амалӣ мекунад.

2. Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Қумҳурии Тоҷикистон нисбат ба фондҳои мақсадноки давлатӣ низ чунин салоҳиятро амалӣ менамояд.

Моддаи 27. Салоҳияти Ҳукумати Қумҳурии Тоҷикистон

Ҳукумати Қумҳурии Тоҷикистон:

- татбиқи сиёсати ягонаи давлатии молиявӣ, андозӣ, буҷетӣ ва пулию қарзиро таъмин менамояд (*Қонуни ҚТ 14.05.2016 № 1316*);

- ҳамасола дар бораи тартиби таҳияи лоиҳаи буҷети давлатии Қумҳурии Тоҷикистон барои давраи навбатии банақшагирии буҷетӣ қарор қабул мекунад;

- лоиҳаи Қонуни Қумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Қумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатиро бо лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва дигар ҳуҷҷату маводи зарурӣ ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Қумҳурии Тоҷикистон пешниҳод мекунад (*Қонуни ҚТ 14.05.2016 № 1316*);

- пас аз қабули Қонуни Қумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Қумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ дар бораи таъмини иҷрои он қарор қабул мекунад, инчунин дар доираи сатҳи касри буҷети тасдиқгардида грантҳо ва қарзҳои аз манбаҳои дохилию берунӣ барои маблағгузори он ҷалб менамояд (*Қонуни ҚТ 14.05.2016 № 1316*);

- оид ба лоиҳаи қонунҳое, ки дар онҳо тағйироти даромад ва хароҷоти аз ҳисоби маблағҳои буҷети давлатӣ пардохтшаванда пешбинӣ мегарданд, ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Қумҳурии Тоҷикистон хулоса пешниҳод менамояд;

- оид ба додан ё гирифтани қарзи давлатӣ ризояти Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Қумҳурии Тоҷикистонро мегирад;

- афзалияти қарзгирии давлатӣ ва қарзгирии кафолатноки давлатиро муайян намуда, тартиби идоракунии қарзгирии мазкур ва амалӣ намудани онро таъмин менамояд;

- ҳисоботро оид ба иҷрои буҷети давлатии соли гузаштаи молиявӣ барои тасдиқ ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Қумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд;

- тартиби ташкил ва барҳамдиҳии фондҳои мақсадноки давлатӣ, идоракунии фаъолият ва баррасии ҳисоботи онҳоро муайян менамояд;

- лоиҳаи қонунҳоро оид ба ворид намудани тағйиру иловаҳо ба Қонуни Қумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Қумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ таҳия намуда, бо ҳуҷҷату маводи зарурӣ ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Қумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд (*Қонуни ҚТ 14.05.2016 № 1316*);

- салоҳиятҳои дигареро, ки Қонуни мазкур ва қонунгузори Қумҳурии Тоҷикистон оид ба танзими муносибатҳои ҳуқуқии андоз ва буҷет муқаррар намудаанд, амалӣ менамояд.

Моддаи 28. Ваколатҳои мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ

Мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ:

- буҷети маҳаллиро мустақилона тасдиқ намуда, иҷрои онро назорат мекунад ва ҳангоми зарурат ба он тағйиру иловаҳо ворид менамоянд;

- ба мақомоти болоӣ дар хусуси ворид намудани нишондиҳандаҳои буҷети тасдиқнамудаи Маҷлиси вакилони халқи дахлдор ба буҷети давлатии Қумҳурии Тоҷикистон маълумот пешниҳод менамоянд;

хориҷ қарда шуд (*Қонуни ҚТ 14.05.2016 № 1316*)

- ҳисоботи иҷрои буҷети маҳаллиро барои соли гузаштаи молиявӣ тасдиқ мекунад;

- мувофиқи талаботи Қонуни мазкур ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ваколатҳои дигарро амалӣ менамоянд.

Моддаи 29. Ваколатҳои мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ

Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ:

- қоидаҳои умумии ташкили муносибатҳои молиявӣ буҷетии маҳаллиро муқаррар менамоянд;

- захираҳои молиявии мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатиро идора мекунад;

- маблағҳои буҷетиро мутобиқи гурӯҳбандии буҷетӣ тақсим намуда, барои истифодаи босамари онҳо масъул мебошанд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*);
- ҳар сол лоиҳаи буҷети маҳаллиро барои соли молиявии навбатӣ ба Маҷлиси вакилони халқи дахлдор пешниҳод мекунанд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*);
- меъёрҳои таъминоти буҷетии маҳаллиро дар асоси меъёрҳои ҳадди ақали стандартҳои иҷтимоии давлатии таъминоти буҷетии аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқгардида таҳия ва тасдиқ намуда, бо назардошти онҳо лоиҳаи буҷети маҳаллиро таҳия менамоянд;
- оид ба ворид намудани тағйиру иловаҳо ба қарори Маҷлиси вакилони халқи дахлдор дар бораи буҷетҳои маҳаллӣ тақлифҳо пешниҳод менамоянд;
- иҷрои буҷетҳои маҳаллӣ, аз ҷумла чамъовариҳои даромадхоро назорат менамоянд;
- қарзи мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатиро идора мекунанд;
- ваколатҳои дигарро, ки санадҳои мақомоти намояндагии маҳаллиҳои ҳокимияти давлатӣ муайян кардаанд, амалӣ менамоянд.

Моддаи 30. Ваколатҳои Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон

Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон:

- самтҳои асосии сиёсати давлатии молиявиро буҷетӣ ва андозро таҳия ва ба Дукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*);
- роҳбарии методиро дар соҳаи таҳияи лоиҳаи буҷети давлатӣ амалӣ мегардонад;
- тибқи тартиби муқарраргардида робитаи дутарафаи вилоят ва ноҳияҳоро дар раванди буҷетӣ танзим менамояд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*);
- нақши тақсимкунандагони асосии маблағҳои буҷетӣ, тақсимкунандагони маблағҳои буҷетӣ ва гирандагони маблағҳои буҷетиро дар тайёр кардани буҷет, иҷрои буҷет, баҳисобгириӣ ва ҳисоботи муҳосибӣ танзим менамояд;
- лоиҳаи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ ва лоиҳаи фондҳои мақсадноки давлатиро яқҷоя - бо мақомоти дахлдор таҳия намуда, тибқи тартиби муқарраргардида ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*);
- дурнамои даромад ва хароҷоти Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистонро барои соли молиявии навбатӣ ва ду соли минбаъдаи он таҳия мекунанд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*);
- роҳбарии методиро барои таъмини иҷрои буҷети давлатӣ амалӣ менамояд;
- рӯйхати буҷетии чамъбастии буҷети ҷумҳуриявиро тартиб медиҳад (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*);
- тибқи тартиби муқарраргардида барномаи қарзгирии давлатии дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон, шартҳо ва тартиби барориш ва паҳнкунии коғазҳои қиматнокро таҳия менамояд, ҳамчун эмитента коғазҳои қиматноки давлатӣ фаъолият карда, барориши коғазҳои қиматнокро ба қайд мегирад;
- бо ташкилотҳои байналмилалии молиявӣ оид ба масъалаҳои молиявӣ ҳамкорӣ мекунанд;
- барномаи қарзгирии давлатии берунии Ҷумҳурии Тоҷикистонро таҳия карда, оид ба ҷалб намудани захираҳои қарзи хориҷӣ чораҳои зарурӣ меандешад, барномаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистонро оид ба додани кафолати қарзҳо таҳия намуда, тартиби додани кафолатро муайян мекунанд;
- роҳбарии методиро оид ба ҳисобгирии муҳосибӣ ва ҳисоботи шахсони ҳуқуқӣ, сарфи назар аз шакли ташкили ҳуқуқии онҳо амалӣ менамояд, агар қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби дигарро пешбинӣ накарда бошад;
- ҳисоботро оид ба иҷрои Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия ва ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд;
- тибқи тартиби муқарраргардида намудҳо, шаклҳои баҳисобгириӣ ва ҳисобот оид ба иҷрои буҷетҳои сатҳҳои гуногуни низомии Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, сметаи хароҷоти ташкилотҳои буҷетӣ, инчунин тартиби таҳияи онҳоро муайян менамояд;
- тибқи тартиби муқаррарнамудаи Қонуни мазкур иҷрои Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистонро таъмин намуда, иҷрои пешақӣ, ҷорӣ ва минбаъдаи онро назорат мекунанд ва бо маблағҳои буҷети ҷумҳуриявӣ амалиёт мегузаронад;
- ҳуқуқ дорад аз тақсимкунандагони асосӣ, тақсимкунандагону гирандагони маблағҳои буҷетӣ ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар бораи истифодаи маблағҳои буҷети ҷумҳуриявӣ ва

маълумоти дигари вобаста ба маблағирӣ, маблағгузаронӣ, таъинот ва истифодаи маблағҳои мазкур ҳисобот талаб намояд;

- аз бонкҳои ваколатдор оид ба амалиёт бо маблағҳои буҷетӣ ва маблағҳои фондҳои мақсадноки давлатӣ маълумот талаб менамояд;

- ба тақсимкунандагони асосӣ, тақсимкунандагону гирандагони маблағҳои буҷетӣ, Бонки миллии Тоҷикистон, Бонки давлатии амонатгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон "Амонатбонк" ва дигар ташкилотҳои қарзӣ оид ба бартараф кардани норасогиҳои ошкоршуда дар соҳаи қонунгузори буҷетии молиявии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод манзур менамояд;

- дар доираи салоҳияти худ тибқи тартиби муқарраргардида санадҳои меъёриро қабул мекунад, ки роияи онҳо барои тамоми мақомоти ҳокимият ва идоракунии давлатӣ, инчунин субъектҳои хоҷагидорӣ ҳатмӣ мебошад;

- аз мақомоти ҳокимият ва идоракунии давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, фондҳои мақсадноки давлатӣ барои таҳияи дурнамо ва лоиҳаи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон маводи зарурӣ талаб карда мегирад;

- дар доираи меъёри (лимити) маблағҳои бо Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли дахлдор тасдиқшуда ва бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон маблағгузори буҷетиро таъмин менамояд;

- аудити дохилии ташкилотҳои буҷетиро, ки шўъбаи аудити дохилӣ надоранд, мегузаронад;

- таҳлил ва мониторинги вазъи молиявии маблағгирандагони буҷетӣ, аз ҷумла, онҳоеро, ки қарз, грантҳо, мусоидати молиявӣ (субвенсия), кўмаки молиявӣ (субсидия) ва кафолатҳои давлатӣ мегиранд, мегузаронад.

- фаъолияти низоми аудити дохилро дар асосӣ стандартҳои байналмилалӣ, мақсаду принципҳо ва вазифаҳои ягонаи аудити дохилӣ таъмин менамояд;

- мониторинги мунтазами фаъолияти молиявӣ хоҷагии корхонаҳои азими давлатиро аз рӯи фехристи тасдиқкардаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон мегузаронад;

- таҳлилҳои иқтисодиро оид ба иҷрои қисми даромади буҷети давлатӣ, аз ҷумла оид ба воридоти андозҳо ва дигар пардохтҳои ҳатмӣ ба буҷет мегузаронад;

тибқи муқаррароти санадҳои меъёрии ҳуқуқии дахлдор гирандагони маблағҳои буҷетиро аз мавқеи роияи шартҳои гирифтани маблағҳо ва истифодабарии самараноки онҳо месанҷад;

- идоракунии қарзи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистонро бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорӣ ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамояд;

- ваколатҳои дигареро, ки Қонуни мазкур ва қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудаанд, инчунин Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ё Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба зиммааш вогузор намудаанд, иҷро мекунад.

Моддаи 31. Ваколатҳои мақомоти назорати давлатии молиявӣ

Ваколатҳои мақомоти назорати давлатии молиявӣ бо Қонуни мазкур, Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи назорати давлатии молиявӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон", Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи Палатаи ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон" ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешаванд ([Қонуни ҚТ аз 12.11.2013 № 1027](#)).

Моддаи 32. Ваколатҳои тақсимкунандаи асосии маблағҳои буҷетӣ

1. Ҳар як тақсимкунандаи асосии маблағҳои буҷетӣ ташкилоти буҷетӣ ва мувофиқан шахси ҳуқуқӣ ва воҳиди баҳисобгирӣ мебошад.

2. Тақсимкунандаи асосии маблағҳои буҷетӣ:

- истифодабарии самарабахш, таъсирнок ва мақсадноки маблағҳои буҷетӣ, аз ҷумла маблағҳои барои гирандагони маблағҳои буҷетии тобеи худ пешбинигардидаро таъмин менамояд;

- бо тартиби муқаррарнамудаи Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон буҷети заминавии тақсимкунандагони асосии маблағҳои буҷетиро таҳия менамояд ва банақшагирии хароҷоти буҷети дахлдорро амалӣ менамояд;

- иҷрои буҷети сохтори тобеи худ ва гирандагони маблағҳои буҷетиро ташкил менамояд, инчунин ҳисоботи буҷетии тақсимкунандагони асосии маблағҳои буҷетиро ташаққул медиҳад;

- назорати молиявии дохилиро дар соҳаи фаъолияти худ, инчунин дар соҳаи фаъолияти тақсимкунандагони маблағҳои буҷетӣ ва гирандагони маблағҳои буҷетии тобеи худ ташкил ва амалӣ менамояд.

3. Тақсимкунандаи асосии маблағҳои буҷетӣ, ки барои таҳия ва татбиқи сиёсати давлатӣ дар баҳши муайяни соҳаи буҷет масъул мебошад, ҳамчунин ӯҳдадорҳои зеринро амалӣ менамояд:

- бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳар сол стратегияи миёнамӯҳлати хароҷоти буҷетии бахшҳои дахлдорро таҳия ва ба Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд;

- дар бораи самтҳои афзалиятноки хароҷоти буҷетӣ дар баҳши дахлдор пешниҳод манзур менамояд;

- бо тартиби муқаррарнамудаи мақомоти молияи давлатӣ буҷети заминавии бахшро таҳия намуда, банақшагирии хароҷоти дахлдори буҷетро амалӣ менамояд, инчунин банақшагирии хароҷоти сармоягузори дар бахшҳо таъмин менамояд.

Моддаи 33. Ваколатҳои тақсимкунандаи маблағҳои буҷетӣ

1. Ҳар як тақсимкунандаи маблағҳои буҷетӣ ташкилоти буҷетӣ ва мувофиқан шахси ҳуқуқӣ ва воҳиди баҳисобгирӣ мебошад.

2. Тақсимкунандаи маблағҳои буҷетӣ:

- натиҷанокӣ, самарабахшӣ ва хусусияти мақсаднок доштани истифодабарии маблағҳои буҷетӣ, аз ҷумла маблағҳои барои гирандагони маблағҳои буҷетии ташкилотҳои тобеи худ пешбинишударо таъмин менамояд;

- бо тартиби муқаррарнамудаи тақсимкунандаи асосии болоии маблағҳои буҷетӣ оид ба масъалаҳои банақшагирии буҷетӣ ва иҷрои буҷет пешниҳод манзур менамояд;

- назорати дохилии молиявиро дар соҳаи фаъолияти худ, аз ҷумла дар фаъолияти ташкилотҳои тобеи гирандагони маблағҳои буҷетии худ ташкил ва амалӣ менамояд.

Моддаи 34. Ваколатҳои гирандаи маблағҳои буҷетӣ

1. Ҳар як гирандаи маблағҳои буҷетӣ ташкилоти буҷетӣ ва мувофиқан шахси ҳуқуқӣ ва воҳиди баҳисобгирӣ мебошад.

2. Гирандаи маблағҳои буҷетӣ:

- истифодабарии самаранок, таъсирбахш ва мақсадноки маблағҳои буҷетии барои ӯ ҷудошударо таъмин менамояд;

- сметаи хароҷотро дар доираи маблағҷудокуниҳои солона ва меъёри (лимити) семоҳа таҳия менамояд;

- аз рӯи хароҷоти маблағҳои буҷетӣ мувофиқи сметаи хароҷоти тасдиқшуда амалиёт мегузаронад;

- мувофиқи қонунгузорӣ дар бораи хариди давлатӣ шартнома мебандад;

- бо тартиби муқаррарнамудаи тақсимкунандаи асосии маблағҳои буҷетӣ ё тақсимкунандаи маблағҳои буҷетӣ оид ба масъалаи банақшагирии буҷет ва иҷрои буҷет пешниҳод манзур менамояд;

- бо тартиби муқаррарнамудаи мақомоти молия оид ба хароҷоти маблағҳо ҳисобот пешниҳод менамояд;

- фаъолияти низоми назорати дохилиро таъмин менамояд.

3. Гирандаи маблағҳои буҷетӣ ӯҳдадор аст:

- дархости буҷетӣ ё дигар ҳуҷҷатҳоеро, ки ҳуқуқи гирифтани маблағи буҷетиро тасдиқ мекунанд, сари вақт пешниҳод намояд;

- маблағҳои буҷетиро, ки дар асосӣ бозпас гардонидан дода шудаанд, сари вақт ва пурра баргардонад;

- фоизи истифодабарии маблағҳои буҷетиро саривақт ва пурра пардохт намояд.

БОБИ 9. ТАРТИБИ ТАҲИЯИ ЛОИҲАИ БУЌЕТИ ДАВЛАТӢ

Моддаи 35. Мақсади таҳияи лоиҳаи буҷети давлатӣ

Мақсади таҳияи лоиҳаи буҷети давлатӣ таъмини муттаҳидкунӣ ва тақсимои самараноки захираҳои молиявии давлат дар дурнамои миёнамӯҳлат бо назардошти зарурати расидан ба стандартҳои ҳадди ақали иҷтимоии давлатӣ дар асоси меъёрҳои хароҷоти молиявӣ барои хизматрасонии давлатӣ ва дигар меъёрҳои муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи мақсадҳои дарозмӯҳлату миёнамӯҳлат ва афзалиятҳои сиёсати давлатӣ мебошад.

Моддаи 36. Муносибатҳои асосӣ нисбат ба таҳияи буҷети давлатӣ

1. Лоиҳаи буҷети давлатӣ бо назардошти дурнамои рушди иҷтимоию иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон, дар асоси бузургии ҳисобии буҷети заминавӣ, афзалиятҳо ва самтҳои нави сиёсати давлатӣ дар давраи банақшагирии буҷетӣ таҳия карда мешавад (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*).

2. Буҷети заминавӣ - нишондиҳандаи ҳисобӣ барои ташаккули буҷет, ки самтҳои асосии хароҷот, лоиҳа ва барномаҳо дар бар мегирад, ки маблағгузори онҳо дар солҳои гузашта шурӯъ гардида, хароҷот барои афзалиятҳо ва самтҳои нави сиёсати давлатӣ ба онҳо дохил нестанд.

3. Афзалиятҳо ва самтҳои нави сиёсати давлатӣ дар давраи банақшагирии буҷетӣ дар асоси Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳуҷҷатҳои барномавии стратегии қабулгардидаи Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё тасдиқнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешаванд.

4. Лоиҳаи буҷет дар давраи банақшагирии буҷетӣ ҳамасола бо роҳҳои зерин таҳия карда мешавад:

- аниқсозии нишондиҳандаҳои солҳои яқум ва дуҷуми давраи банақшагирии буҷетӣ;
- илова кардани нишондиҳандаҳои соли сеюми давраи банақшагирии буҷетӣ.

Моддаи 37. Ташкили таҳияи буҷети давлатӣ

Қорҳои таҳияи буҷети давлатӣ аз ҷониби Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асоси қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки он тартиб ва мӯҳлати ташаккули лоиҳаи буҷетро тасдиқ менамояд, ташкил карда мешаванд. Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои тақсимкунандагони асосӣ ва дигар иштирокчиёни раванди буҷетӣ Дастурамали ташаккули лоиҳаи буҷетро таҳия ва тасдиқ менамояд, ки дар он ҷадвал ва расмиёти омодагии буҷети давлатӣ муайян карда мешаванд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*).

Моддаи 38. Раванди таҳияи буҷети давлатӣ

(*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*)

1. Раванди таҳияи буҷети давлатӣ аз ду марҳила иборат мебошад. Дар марҳилаи аввал Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон самтҳои асосии сиёсати давлатии молиявиро буҷетӣ ва андозиро барои давраи банақшагирии буҷетӣ таҳия намуда, онро барои баррасӣ ба Комиссияи доимоамалкунандаи буҷетии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд. Самтҳои асосии сиёсати давлатии молиявиро қарзӣ ва андозӣ дар давраи банақшагирии буҷетӣ барои ҳар як сол бояд маълумотҳои зеринро дар бар гиранд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*):

- нишондиҳандаҳои буҷети давлатӣ аз рӯи даромад, хароҷот, каср ё барзиёдӣ, ҳаҷми қарзи давлатӣ;
- нишондиҳандаҳои ҳисобии буҷети заминавӣ;
- нишондиҳандаҳои сармоягузори давлатӣ;
- ҳаҷми умумии хароҷот барои татбиқи самтҳои нави сиёсати давлатӣ;
- пешниҳод оид ба самтҳои афзалиятноки хароҷот барои татбиқи самтҳои нави сиёсати давлатӣ, ки бо назардошти пешниҳодоти дахлдори тақсимкунандагони асосии маблағҳои буҷетӣ омода шудаанд;
- ҳадди ниҳоии хароҷот аз рӯи нишондиҳандаҳои васеи гурӯҳбандии буҷетӣ;
- дигар маълумотҳо, ки барои таҳияи буҷети давлатӣ зарур мебошанд.

2. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи тартиби муқарраргардида пас аз баррасии самтҳои асосии сиёсати давлатии молиявиро қарзӣ ва андоз дар давраи банақшагирии буҷетӣ дар бораи маъқул донишани онҳо бо назардошти тағйиру иловаҳои зарурӣ ва инчунин дар бораи наشري онҳо қарор қабул менамояд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*).

3. Пас аз маъқул доништа шудани самтҳои асосии сиёсати давлатии молиявиро қарзӣ ва андоз дар давраи банақшагирии буҷетӣ аз ҷониби Комиссияи доимоамалкунандаи буҷетии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳадди ниҳоии хароҷотро аз рӯи нишондиҳандаҳои

васеи гурӯҳбандии буҷетӣ ба маълумоти тақсимкунандагони асосии маблағҳои буҷетӣ мерасонад (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*).

4. Дар давраи дуҷуми таҳияи буҷети давлатӣ дар асоси ҳадди ниҳоии тасдиқшудаи буҷетӣ тибқи тартиб ва мӯҳлатҳои муқаррарнамудаи Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон тақсимкунандагони асосии маблағҳои буҷетӣ, ки масъули таҳия ва пешбурди сиёсати давлатӣ дар бахшҳои соҳаи буҷет мебошанд:

- стратегияи миёнамӯҳлати хароҷоти буҷети бахшҳои дахлдорро таҳия ва ба Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамоянд;

- хароҷоти буҷетро мувофиқи гурӯҳбандии буҷетӣ тақсим ва дархости буҷетиро таҳия карда, ба Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамоянд.

5. Нақшаҳои стратегии буҷетии бахшҳо бояд маълумоти зеринро дар бар гиранд:

- нишондиҳандаҳои хароҷоти буҷети бахшҳо мувофиқ ба гурӯҳбандии буҷетӣ;

- нишондиҳандаҳои иҷтимоию иқтисодии бахш ва индикаторҳои натиҷавӣ;

- тавсифи барномаҳо ва нишондиҳандаҳои асосии натиҷаҳои онҳо.

6. Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ лоиҳаи буҷетҳои маҳаллиро оид ба даромад ва хароҷот мувофиқи гурӯҳбандии буҷетӣ ба Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамоянд.

7. Дар ҳолати аниқ намудани нишондиҳандаҳои макроиқтисодӣ дар раванди таҳияи буҷети давлатӣ Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад, ки ба нишондиҳандаҳои буҷети давлатӣ ислоҳ ворид намояд.

8. Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон сохтори ҷамъбастии хароҷотро оид ба нишондиҳандаҳои васеи гурӯҳбандии буҷетӣ ташаккул дода, лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистонро барои соли молиявии навбатӣ бо мактуби тавзеҳотии он таҳия ва ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд. Мактуби тавзеҳотӣ ба лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ бояд маълумоти зеринро дар бар гирад (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*):

- самтҳои асосии сиёсати давлатии молиявӣ қарзӣ ва андозии аниқшуда (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*);

- тавсифи хароҷот оид ба бахшҳои соҳаи буҷетӣ;

- инчунин маълумоти дигаре, ки барои баррасии лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатӣ барои соли молиявии навбатӣ зарур аст (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*).

9. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ бо ҳуҷҷату маводи зарурии пешниҳодгардида баррасӣ намуда, пас аз маъқул доништан ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*).

Моддаи 39. Ҳуҷҷату маводе, ки зимни таҳияи лоиҳаи буҷети давлатӣ истифода мегарданд

1. Барои тартиб додани лоиҳаи буҷети давлатӣ ҳуҷҷату маводи зерин истифода карда мешаванд:

- дурнамои инкишофи иҷтимоию иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли қорӣ, соли навбатӣ ва ду соли минбаъдаи он;

- самтҳои асосии сиёсати молиявӣ буҷетӣ ва андозии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ ва ду соли минбаъдаи он (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*);

- барномаи давлатии сармоягузорӣ барои соли молиявии навбатӣ ва ду соли минбаъдаи он бо ҳаддҳои ниҳоии мувофиқи маблағгузорӣ (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*);

- барномаи қарзгирии давлатии дохилӣ ва берунӣ ва додани қарз ба дигар давлатҳо барои соли қорӣ, соли молиявии навбатӣ ва ду соли минбаъдаи он (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*);

- нақшаҳои буҷетии стратегии соҳаҳо (бахшҳо);

- лоиҳаи барномаи кафолатҳои давлатӣ дар давраи нақшавӣ;

- арзёбии талафи буҷети давлатӣ аз ҳисоби имтиёзҳои андозии пешбинигардида;

- арзёбии иҷрои пешгӯишавандаи буҷет дар соли қорӣ молиявӣ;

- ҳуҷҷату маводи дигар, ки барои таҳияи буҷети давлатӣ зарур мебошанд.

2. Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад аз вазорату идораҳо, инчунин дигар тақсимкунандагони асосии маблағҳои буҷетӣ ҳуҷҷатҳо ва маводи дигар, аз ҷумла асосноккунӣҳои пардохтиро, ки барои таҳияи лоиҳаи буҷети давлатӣ зарур мебошанд, талаб карда гирад. Вазорату идораҳо ва дигар тақсимкунандагони асосии маблағҳои буҷетӣ вазифадоранд, ки дар мӯҳлатҳои муайянгардида маълумоти дархостшударо пешниҳод намоянд.

Моддаи 40. Тартиби таҳияи буҷетҳои фондҳои мақсадноки давлатӣ

1. Буҷетҳои фондҳои мақсадноки давлатӣ аз ҷониби мақомоте, ки ин фондҳоро идора менамоянд, мутобиқи низомномаи фондҳои мазкур тибқи тартиб ва мӯҳлатҳои муқаррарнамудаи Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия карда мешаванд.

2. Дар ҳолати ба миён омадани муҳолифат байни Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва мақомоте, ки буҷети фондҳои мақсадноки давлатиро таъмин менамоянд, Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон доир ба ин масъала қарори дахлдори худро қабул ва ба баррасии Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд.

Моддаи 41. Таҳияи буҷетҳои маҳаллӣ

1. Ҳангоми таҳияи лоиҳаи буҷетҳои маҳаллӣ афзалиятҳои буҷетии дар нақшаҳои буҷетии стратегии соҳаҳо (бахшҳо) овардашуда ва меъёрҳои ҳадди ақали стандартҳои иҷтимоии давлатии таъминоти буҷетӣ, дурнамои рушди иҷтимоиву иқтисодӣ ва самтҳои афзалиятноки барномаҳои рушди иҷтимоиву иқтисодии минтақаҳо ба инobat гирифта мешаванд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*).

2. Буҷетҳои маҳаллиро мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар асоси дастури методии тасдиқнамудаи Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқи талаботи Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия менамоянд.

3. Барои таҳияи буҷетҳои маҳаллӣ мақомоти молияи маҳаллии ҳокимияти давлатии дахлдор масъул мебошанд.

БОБИ 10. ПЕШНИҲОД, БАРРАСӢ ВА ТАСДИҚИ БУЌЕТҲО

Моддаи 42. Тартиби пешниҳоди буҷетҳои маҳаллӣ

1. Лоиҳаҳои буҷетҳои маҳаллиро ба Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон раисони Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе, шаҳру ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ пешниҳод менамоянд. Лоиҳаҳои пешниҳодгардидаи буҷетҳои маҳаллӣ бояд чунин маълумотро дар бар гиранд:

- нишондиҳандаҳои даромаду хароҷот барои соли молиявии навбатӣ ва давраи миёнамӯҳлат (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*);

- ҳисоби маблағҳои зарурии кӯмаки молиявии беподош (дотатсия) ва мусоидати молиявӣ (субвенсия), ки аз буҷети ҷумҳуриявӣ ҷудо карда мешаванд.

2. Нишондиҳандаҳои хароҷоти буҷети маҳаллӣ аз рӯи бахшҳо (фаслҳои гурӯҳбандии функционалӣ) барои соли молиявии навбатӣ ва ду соли минбаъдаи он бо тақсимкунандагони асосии маблағҳои буҷети ҷумҳуриявии дахлдор, ки барои муайян кардани (таҳия намудан ва гузаронидани) сиёсати давлатӣ дар бахшҳои соҳаи буҷет масъул мебошанд, мувофиқа карда мешаванд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*).

3. Дар мавриди ба миён омадани муҳолифат байни Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ нисбат ба таҳияи лоиҳаи буҷети маҳаллӣ, Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон доир ба ин масъала қарори дахлдори худро қабул ва ба баррасии Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд.

4. Раисони шаҳру ноҳияҳои тобеи вилоят ва шаҳр нишондиҳандаҳои даромаду хароҷоти буҷетҳо ва ҳисобҳоро оид ба онҳо мувофиқи талаботи қоидаҳои пешбининамудаи моддаи мазкур ба мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии болоӣ пешниҳод менамоянд.

Моддаи 43. Тартиби пешниҳоди лоиҳаи буҷети давлатӣ

1. Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатиро ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон то 20 сентябри соли ҷорӣ пешниҳод менамояд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*).

2. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқи тартиби муқарраргардидаи лоиҳаи пешниҳодгардидаи буҷети давлатӣ, буҷети ҷумҳуриявӣ ва буҷетҳои фондҳои мақсадноки давлатиро баррасӣ намуда, қарори дахлдор қабул мекунад.

3. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистонро барои соли молиявии навбатӣ ба баррасии Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳар сол то 1 ноябри соли қорӣ пешниҳод менамояд *(Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316)*.

Моддаи 44. Ҳуҷҷатҳо ва маводе, ки дар як вақт якҷоя бо лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда мешаванд

(Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316)

1. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳангоми пешниҳоди лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуҷҷату маводи зеринро низ пешниҳод менамояд *(Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316)*:

- ҷамъбасти пешакии рушди иҷтимоию иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар давраи гузаштаи соли қорӣ;

- дурнамои рушди иҷтимоию иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли қорӣ, соли молиявии навбатӣ ва ду соли минбаъдаи он *(Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316)*;

- ҳисобот дар бораи баҳогузори хавфи фискалӣ;

- самтҳои асосии аниқшудаи сиёсати молиявӣ буҷетӣ ва андозии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ ва ду соли минбаъдаи он *(Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316)*;

- лоиҳаи буҷети давлатӣ бо нишондиҳандаҳои васеи гурӯҳбандии буҷетӣ барои соли молиявии навбатӣ ва ду соли минбаъдаи он *(Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316)*;

- нақшаҳои буҷетии стратегии соҳаҳо (бахшҳо);

- лоиҳаи барномаи қарзгирии давлатии берунӣ ва ба дигар давлатҳо додани қарз дар соли қорӣ, барои соли молиявии навбатӣ ва ду соли минбаъдаи он *(Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316)*;

- лоиҳаи барномаи қарзгирии дохилӣ, ки барои пардохти касри буҷет дар соли қорӣ, барои соли молиявии навбатӣ ва ду соли минбаъдаи он пешбинӣ шудааст *(Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316)*;

- лоиҳаҳои қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи боздошти амал ё беэътибор донишҷӯи қонунхӯр, ки дар онҳо хароҷоти маблағ аз ҳисоби буҷети давлатӣ пешбинӣ мегардад;

- инчунин ҳуҷҷатҳои дигаре, ки барои баррасии лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ зарур мебошанд *(Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316)*.

2. Ҳуҷҷатҳои алоҳидаи пешбиниамудаи қисми 1 моддаи мазкур метавонанд ба таркиби ҳуҷҷатҳои шарҳдиҳандаи лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ илова карда шаванд *(Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316)*.

3. Дар баробари пешниҳоди лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонанд лоиҳаҳои қонунҳо дар бораи ворид намудани тағйиру иловаҳо ба Кодекси андозии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кодекси гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон ва (ё) Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи дигар пардохтҳои ҳатмӣ ба буҷет" пешниҳод карда шаванд *(Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316)*.

Моддаи 45. Фонди хароҷоти пешбининашуда

1. Фонди хароҷоти пешбининашуда ҳар сол ба ҳаҷми хароҷоти буҷети ҷумҳуриявӣ дохил карда мешавад. Андозаи фонди хароҷоти пешбининашуда наметавонад аз 0,5 фоизи даромади буҷети давлатӣ зиёд бошад. Тақсимот ва истифодабарии маблағҳои фонди хароҷоти пешбининашуда дар ихтиёри Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад. Маблағҳои фонди хароҷоти пешбининашуда барои бартараф кардани оқибатҳои офатҳои табиӣ, паҳншавии бемориҳои сироятӣ, ки баъд аз қабули Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ ва дигар ҳолатҳои дар буҷет пешбининашуда ба миён меоянд, сарф мегарданд *(Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316)*.

2. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳар семоҳа ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи хароҷоти фонди хароҷоти пешбининашуда маълумот пешниҳод менамояд.

Моддаи 46. Фонди захиравии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Фонди захиравии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба андозаи 2 фоизи даромади буҷети давлатӣ муқаррар гардида, ба буҷети ҷумҳуриявӣ дохил мешавад.

2. Маблағҳои фонди захиравии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи амри Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон хароҷот карда мешаванд.

Моддаи 46(1). Фонди Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат

(Қонуни ҶТ аз 17.05.2018 № 1535)

1. Фонди Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат ба андозаи 0,2 фоизи даромади Буҷети давлатӣ муқаррар гардида, ба буҷети ҷумҳуриявӣ дохил мешавад *(Қонуни ҶТ аз 17.05.2018 № 1535)*.

2. Тартиби ихтиёрдорӣ намудани маблағҳои Фонди Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллатро Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад.

3. Маблағгузорию Фонди Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат аз ҳисоби Буҷети давлатӣ баъди қатъи ваколати президентии Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат оғоз мегардад *(Қонуни ҶТ аз 17.05.2018 № 1535)*.

Моддаи 47. Фонди стабилизатсионии рушди иқтисодиёт

Бо мақсади дастгирии мўътадили макроиқтисодӣ, таъмини устуворию низоми молияи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ба вуҷуд овардани кафолати иҷрои ӯҳдадориҳои давлат дар таркиби буҷети давлатӣ метавонад Фонди стабилизатсионии рушди иқтисодиёт таъсис дода шавад. Тартиби ташаккул ва истифодабарии Фонди стабилизатсионии рушди иқтисодиёт бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда шуда, андозаи маблағҳо барои фонди стабилизатсионӣ" илова карда шуда ҳар сол дар Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ муқаррар карда мешавад *(Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316)*.

Моддаи 48. Фонди захиравии раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия

(Қонуни ҶТ аз 19.03.2013 № 746)

1. Фонди захиравии раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия ба андозаи 0,5 фоизи ҳаҷми даромади буҷети маҳаллии дахлдор муқаррар гардида, ба таркиби хароҷоти он дохил карда мешавад.

2. Ба фонди захиравӣ раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия ихтиёрдорӣ менамояд.

3. Истифодаи маблағҳои фонди захиравии раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад *(Қонуни ҶТ аз 19.03.2013 № 746)*.

Моддаи 49. Тартиби баррасӣ ва тасдиқи буҷетҳо

(Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316)

1. Тартиби баррасии лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ ва тасдиқи онро Қонуни мазкур муайян мекунад *(Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316)*.

2. Тартиби баррасии лоиҳаи қарор дар бораи буҷети маҳаллӣ ва тасдиқи онро мутобиқи талаботи Қонуни мазкур санадҳои меъёрии ҳуқуқии мақомоти намоёндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ муайян мекунад.

3. Лоиҳаи буҷети фондҳои мақсадноки давлатӣ дар як вақт бо лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни мазкур баррасӣ ва тасдиқ карда мешавад *(Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316)*.

4. Лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи ворид намудани тағйирот ба қонунгузорию андоз ва гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки боиси тағйирёбии даромадҳои буҷети давлатӣ дар соли молиявии навбатӣ ё соли минбаъдаи он мегардад, то қабули Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ аз ҷониби Маҷлиси намоёндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон баррасӣ карда мешавад *(Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316)*.

5. Нишондиҳандаҳои буҷети давлатӣ барои соли молиявии навбатӣ дар Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ тасдиқ карда мешаванд. Нишондиҳандаҳои буҷети давлатӣ оид ба мавқеъҳои васеи гурӯҳбандии буҷетӣ барои ду соли оянда баъди соли молиявии навбатӣ бо қарори Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешаванд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*).

Моддаи 50. Оқибатҳои қабул нашудани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ

1. Лоихаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ, ки аз ҷониби Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон то 31 декабри соли равон қабул нашудааст, мавриди амал қарор дода намешавад ва маблағгузориҳои хароҷот мутобиқи муқаррароти моддаи 53 Қонуни мазкур сурат мегирад (Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316).

2. Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳолатҳои пешбининамудаи қисми 1 моддаи мазкур метавонад қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи маблағгузориҳои хароҷот аз буҷети давлатӣ дар симоҳои яқуми соли молиявии навбатиро қабул намояд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*).

Моддаи 51. Ворид намудани тағйиру иловаҳо ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии дахлдор дар рафти иҷрои он

1. Лоихаҳои қонунҳо оид ба ворид намудани тағйиру иловаҳо ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии дахлдор аз рӯи тамоми масъалаҳои, ки мавзӯи танзими Қонуни мазкур мебошанд, аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда мешаванд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*).

2. Дар ҳолати кам ё барзиёд ворид шудани маблағҳо ба буҷет, ки метавонад боиси тағйирёбии даромади буҷети давлатӣ ба андозаи то 10 фоизи таъиноти солона нисбат ба буҷети тасдиқшуда гардад, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад дар бораи ворид намудани тағйиру иловаҳо ба қисми даромад ва хароҷоти буҷети давлатӣ бе тағйир ёфтани андозаи қасри буҷет қарор қабул намояд. Қарори мазкур дар давоми 5 рӯз ба маълумоти Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон расонида шуда, ҳатман нашр карда мешавад.

3. Дар ҳолати кам ё зиёд шудани воридоти маблағҳо ба буҷет, ки метавонад боиси 10 фоиз ё аз он зиёд тағйир ёфтани даромад аз таъиноти солонаи тасдиқшудаи буҷети давлатӣ гардад, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон лоихаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи ворид намудани тағйиру иловаҳо ба Қонун дар бораи буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии дахлдор ё лоихаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии иловагии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии дахлдорро бо ҳуҷҷатҳои зарурӣ ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд. Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон лоихаи Қонуни зикргардидаро бо тартиби ғайринавбатӣ дар давоми 15 рӯз баррасӣ менамояд.

4. Агар лоихаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба ворид намудани тағйиру иловаҳо ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии дахлдор дар мӯҳлати муқарраргардида қабул нашавад, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад, ки бо қабули қарори мувофиқ оид ба масоили мазкур хароҷоти буҷети давлатиро мутаносибан кам ё зиёд намояд, агар дар Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии дахлдор тартиби дигар пешбинӣ нашуда бошад.

5. Ҳама гуна лоихаҳои қонунҳо ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии мақомоти марказии ҳокимияти давлатӣ, ки ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда мешаванд, бояд ҳамзамон бо таъсири молиявии интизории онҳо ба буҷети давлатӣ пешниҳод гарданд, аз ҷумла:

- бо ҳисобҳои хароҷоти соли қорӣ, соли молиявии навбатӣ ва ду соли минбаъдаи он бо нишон додани номгӯи хароҷот ва омилҳои асосие, ки боиси ин хароҷот мегарданд, инчунин арзиши қиёсии ҳар як омилҳои хароҷот (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*);

- бо баҳодихии арзиши умумии татбиқи лоихаҳои дахлдор, қонунҳо ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дар ояндаи дарозмӯҳлат.

6. Дар баробари ин ҳамчунин ба Қонуни амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли дахлдори молиявӣ бояд пешниҳодот дар хусуси пӯшонидани хароҷоти афзуда ё дар хусуси пӯшонидани талафоти даромадҳо ворид карда шаванд.

БОБИ 11. ИҶРОИ БУЌЕТИ ДАВЛАТИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Моддаи 52. Тартиби тасдиқи сметаи хароҷот

1. Пас аз тасдиқи буҷети давлатӣ Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар мўҳлати на зиёда аз 10 рӯз ба тақсимкунандагони асосӣ, тақсимкунандагон ва гирандагони маблағҳои буҷетии буҷети ҷумҳуриявӣ дар хусуси маблағҳои барояшон пешбинишуда хабар медиҳад. Ташкилотҳои буҷетӣ дар доираи маблағҳои барояшон пешбинишуда сметаи хароҷоти худро таҳия ва тасдиқ намуда, дар мўҳлати на зиёда аз 30 рӯзи пас аз тасдиқи буҷети давлатӣ онҳоро ба Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамоянд.

2. Тартиби таҳия ва тасдиқи сметаи хароҷоти ташкилотҳои буҷетиро Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд.

Моддаи 53. Иҷрои буҷети давлатии тасдиқнашуда

1. Дар ҳолати буҷети давлатиро то 31 декабри соли равон тасдиқ накардани Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон (мақоми молияи маҳаллӣ) ба ташкилотҳои буҷетӣ барои хароҷот ба миқдори аз дувоздаҳ як ҳиссаи хароҷоти буҷети соли гузашта барои ҳар моҳи пурра маблағ ҷудо менамояд.

2. Маблағгузориҳои моддаҳои ҳимояшавандаи хароҷот дар ҳаҷми пурраи соли гузашта анҷом дода мешавад. Хизматрасонии қарз, фоизи қарз ва пардохти ўҳдадорӣҳои дигари давлатӣ, ки метавонанд боиси татбиқи муҷозоти ҷаримаӣ гарданд, пурра иҷро карда мешаванд.

3. Даромадҳои воридшуда, дигар воридот ва хароҷот, ки то тасдиқи буҷети давлатӣ амалӣ гардидаанд, аз тарафи Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон пас аз мавриди амал қарор гирифтани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ ба танзим дароварда мешаванд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*).

Моддаи 54. Ваколату масъулияти вазорату идораҳо ва дигар ташкилотҳои буҷетӣ оид ба иҷрои буҷети давлатӣ

1. Вазорату идораҳо ва дигар ташкилотҳои буҷетӣ хароҷоти худро мувофиқи сметаҳои тасдиқшуда амалӣ менамоянд.

2. Ташкилотҳои дахлдор ба воситаи ҳазинадории марказии Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва шўъбаҳои маҳаллии он маблағгузорӣ карда мешаванд.

3. Роҳбарони тақсимкунандагони асосӣ, тақсимкунандагон ва гирандагони маблағҳои буҷетӣ барои истифодабарии мақсаднок ва самарабахши маблағҳои буҷетӣ масъул мебошанд.

4. Ташкилотҳои буҷетӣ ҳуқуқ надоранд зиёдтар аз маблағҳои тасдиқкардаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии дахлдор аз ҳисоби маблағҳои буҷети ҷумҳуриявӣ, буҷетҳои маҳаллӣ ва буҷетҳои фондҳои мақсадноки давлатӣ ўҳдадорӣ қабул намоянд.

Моддаи 55. Азнавтақсимкунӣ ва маҳдудкунии маблағҷудокунии буҷетӣ дар раванди иҷрои буҷет

(Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316)

1. Хароҷоти тасдиқшудаи буҷетии вазорату идораҳо ва дигар ташкилотҳои буҷетӣ метавонад дар ҳолатҳои пешбинишудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли дахлдори молиявӣ тибқи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тағйир ёбад ва аз нав тақсим карда шавад.

2. Дар доираи сметаи хароҷоти вазорату идораҳо ва дигар ташкилотҳои буҷетӣ азнавтақсимкунии маблағҳо байни моддаҳои хароҷот бо иҷозати Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат мегирад.

3. Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад:

- дар ҳолати ошкор шудани далелҳои истифодабарии маблағҳои моддаи хароҷот барои хароҷоти моддаи дигар, вайрон кардани талаботи идоракунии самарабахши молиявӣ то пурра бартараф намудани ин ҳолатҳои ошкоршуда амалиёти хароҷотиро аз рӯи моддаи дахлдор боздошт кунад ё маблағгузориҳои хароҷотро ба андозаи маблағҳои ошкоргардидаи ин моддаҳои хароҷотӣ кам намояд;

- дар ҳолати гузаштани мўҳлати давомнокии даъво аз рӯи қарзҳои дебиторӣ ва кредиторӣ ташкилотҳои буҷетӣ маблағгузориҳои моддаҳои хароҷотро, ки аз рӯи онҳо қарзҳои мазкур ба вучуд омадаанд, ба андозаи ҳамин қарзҳо кам кунад;

- дар ҳолатҳои пешбиниамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳангоми тағйирёбии ваколатҳои тақсимкунандаи асосӣ, тақсимкунанда ва гирандаи маблағҳои буҷетӣ ё зиёд гардидани андозаи касри солони буҷет бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон маблағгузори буҷетиро муваққатан манъ намояд, ҳаҷми маблағҷудокуниҳоро кам кунад ё вақти ҷудо намудани онҳоро тағйир диҳад.

4. Дар ҳолати азнавташкилдихӣ ё барҳамдиҳии ташкилотҳои буҷетӣ Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба буҷет дар доираи маблағҳои барои таъминоти онҳо ҷудошуда тағйироти дахлдор ворид месозад.

Моддаи 56. Иҷрои буҷети ҷумҳуриявӣ

1. Буҷети ҷумҳуриявӣ аз рӯи хароҷот тавассути низоми автоматикунонидашудаи ҳазинадории давлатӣ дар доираи маблағҳои буҷетии дар суратҳисоби ягонаи ҳазинадорӣ воқеан мавҷудбуда бо риояи ҳатмии марҳилаҳои асосии зерин иҷро карда мешавад:

- муқаррар намудани таъиноти буҷетии тақсимкунандагони маблағҳои буҷетӣ дар асоси рӯйхати тасдиқшудаи буҷетӣ;

- расонидани маблағҳои буҷетӣ ба тақсимкунандагони маблағҳои буҷетӣ, инчунин тасдиқи сметаҳои буҷетӣ аз ҷониби гирандагони маблағҳои буҷетӣ;

- қабули ўҳдадориҳои пулӣ аз ҷониби гирандагони маблағҳои буҷетӣ;

- тасдиқ ва санҷиши иҷрои ўҳдадориҳои пулӣ;

- иҷрои пардохтҳо (хароҷоти маблағҳои буҷетӣ);

- истифодабарии мол (қор, хизматрасонӣ) бо мақсади амалӣ намудани вазифаи тақсимкунандагони маблағҳои буҷетӣ ва татбиқи барномаҳои давлатӣ.

2. Ўҳдадориҳои, ки ташкилотҳо ба маблағҷудокунии буҷетии дахлдор ё бо барзиёдии ваколатҳои муқаррарнамудаи Қонуни мазкур ва Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ қабул кардаанд, ўҳдадориҳои буҷетӣ маҳсуб намеёбанд. Хароҷоти буҷети ҷумҳуриявӣ барои пӯшонидани чунин ўҳдадориҳо амалӣ карда намешавад (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*).

Моддаи 57. Иҷрои буҷетҳои маҳаллӣ

Иҷрои буҷети маҳаллӣ бо ҳамон тартибе амалӣ карда мешавад, ки барои иҷрои буҷети ҷумҳуриявӣ муқаррар гардидааст. Масъулияти иҷрои буҷети маҳаллӣ ба зиммаи мақомоти молияи маҳаллӣ гузошта мешавад.

Моддаи 58. Иҷрои буҷетҳои фондҳои мақсадноки давлатӣ

Буҷетҳои фондҳои мақсадноки давлатӣ мутобиқи тартиби муқарраркардаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷро карда мешаванд. Масъулияти иҷрои буҷетҳои фондҳои мақсадноки давлатӣ ба зиммаи мақомоте гузошта мешавад, ки буҷетҳои фондҳои мақсадноки давлатиро идора мекунанд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*).

Моддаи 59. Чамъбаст ва таҳлили иҷрои буҷети давлатӣ

1. Иҷрои буҷети давлатиро Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон чамъбаст ва таҳлил мекунад. Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон пас аз чамъбаст ва таҳлили ҳисоботи иҷрои буҷети ҷумҳуриявӣ, буҷетҳои маҳаллӣ ва буҷетҳои фондҳои мақсадноки давлатӣ ҳар семоҳа ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи вазъи буҷети давлатӣ бо чамъбасти афзоянда ахборот пешниҳод менамояд. Ахборот бояд чунин маълумотро дар бар гирад:

- маълумоти ҳисоботӣ дар бораи вазъи макроиктисодӣ ва молиявии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- муқоисаи ҳаҷми даромадҳои воқеӣ ва тасдиқшуда, ҳаҷми хароҷоти воқеӣ ва тасдиқшуда, каср ва қарзҳои буҷети давлатӣ бо шарҳи фарқияти байни нишондиҳандаҳои тасдиқшуда ва воқеӣ;

- тадбирҳо оид ба таъмини иҷрои буҷети давлатӣ дар давраи боқимонда.

2. Дар асоси натиҷаи чамъбасту таҳлили иҷрои буҷет дар соли ҳисоботӣ Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи [моддаи 51](#) Қонуни мазкур барои ба вазъияти нави иқтисодӣ мувофиқ кунонидани соли молиявии қорӣ қарор қабул мекунад ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар ин ҳусус огоҳ менамояд.

Моддаи 60. Анҷоми соли буҷетӣ

1. Ҳуқуқи маблағгузори хароҷоти пешбиниамудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии дахлдор 31 декабри соли дахлдор қатъ мегардад.

2. Ҳамаи маблағҳое, ки ба ҳисоби вазорату идораҳо ва дигар ташкилотҳои буҷетии аз буҷети ҷумҳуриявӣ маблағгузоришаванда гузаронида шудаанд ё дар суратҳисобҳо ё ҳазинаҳои онҳо мавҷуданд, бояд дар давоми рӯзи 31 декабр ҷамъбасти гардида, ба суратҳисоби ягонаи ҳазинадорӣ гузаронида шаванд, агар Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон қарори дигар қабул накунад. Мақомоти молияи маҳаллӣ ва мақомоти идоракунии фондҳои мақсадноки давлатӣ бо чунин тартиб суратҳисобҳо, ҳазинаҳо ва маблағҳои ташкилотҳои ҳисоботдиҳандаро, ки аз буҷетҳои маҳаллӣ, буҷетҳои фондҳои мақсадноки давлатӣ маблағгузорӣ мешаванд, ҷамъбасти менамоянд.

БОБИ 12. НАЗОРАТИ ДАВЛАТИИ МОЛИЯВӢ ВА АУДИТ

Моддаи 61. Назорати давлатии молиявӣ ва аудит

1. Назорати давлатии молиявӣ ва аудитро мақомоти ҳокимият ва идоракунии давлатӣ, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи назорати давлатии молиявӣ, Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти молияи маҳаллӣ, тақсимкунандагони асосӣ ва тақсимкунандагони маблағҳои буҷетӣ амалӣ менамоянд.

2. Шакл ва тартиби назорати давлатии молиявӣ ва аудитро, ки аз ҷониби мақомоти дахлдор амалӣ мешаванд, қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд.

БОБИ 13. ҲИСОБОТ ДАР БОРАИ ИҶРОИ БУЌЕТИ ДАВЛАТӢ

Моддаи 62. Ҳисоботи марҳилавӣ дар бораи иҷрои буҷети давлатӣ

1. Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои вазорату идораҳо, дигар ташкилотҳои буҷетӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ҳуҷҷатҳои меъёрӣ ва дастуриеро, ки риояи расмиёти стандартии баҳисобгирии муҳосибӣ ва тартиб додани ҳисоботи молиявиро талаб менамоянд, таҳия ва нашр мекунад.

2. Вазоратҳо, идораҳо ва дигар ташкилотҳои буҷетӣ ба Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқи мӯҳлати муқаррарнамудаи он ҳисоботи семоҳаро дар бораи иҷрои сметаи даромаду хароҷот ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ бошанд, ҳисоботи семоҳа оид ба иҷрои буҷетҳои маҳаллӣ пешниҳод менамоянд.

3. Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба натиҷаҳои ҷамъбасти иҷрои буҷети давлатӣ ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисоботи семоҳа пешниҳод менамояд. Мақомоти молия дар маҳалҳо бо тартиби муқарраргардида оид ба ҷамъбасти иҷрои буҷети маҳаллӣ ба мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ҳисоботи семоҳа пешниҳод менамоянд (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*).

4. Дар ҳисоботи семоҳа оид ба иҷрои буҷети давлатӣ маълумоти зерин дарҷ карда мешаванд:

- нишондиҳандаҳои воқеии даромад, грант ва қарзҳои давлатии дар давоми се моҳ гирифташуда;
- хароҷоти буҷети мутобиқи гурӯҳбандии вазифавӣ ва иқтисодии буҷетӣ аз нуқтаи назари ҳаҷми аниқшудаду тасдиқгардида ва нишондиҳандаҳои воқеӣ;
- ҳисобот оид ба ҳолати қарзи беруна;
- ҳисобот оид ба нишондиҳандаҳои макроиқтисодӣ (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*).

5. Дар ҳисоботи семоҳа оид ба иҷрои буҷети маҳаллӣ маълумоти зерин дарҷ карда мешаванд:

- нишондиҳандаҳои воқеӣ аз рӯи даромадҳо;
- хароҷоти буҷет аз нуқтаи назари ҳаҷми аниқшудаду тасдиқгардида ва нишондиҳандаҳои воқеӣ (*Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316*).

6. Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисоботи семоҳаро оид ба иҷрои буҷети давлатӣ тавассути вوسитаҳои ахбори омма на дертар аз ду моҳи баъди ба анҷом расидани семоҳаи мазкур нашр менамояд.

Моддаи 63. Ҳисоботи солона дар бораи иҷрои буҷети давлатӣ

1. Вазири молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар охири соли молиявӣ оид ба ҷамъбасти сол ва тайёр кардани ҳисобот дар бораи иҷрои буҷети давлатӣ фармоиш мебарорад.

2. Дар асоси фармоиши Вазири молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамаи гирандагони маблағҳои буҷетӣ дар бораи даромаду хароҷот ҳисоботи солона тайёр мекунанд.

3. Вазоратҳо, идораҳо ва дигар ташкилотҳои буҷетӣ ҳисоботи солонаи ташкилотҳои тобеъро муқоиса карда, қарори дахлдор қабул мекунанд ва то 1 марти соли қорӣ ба Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисоботи ҷамъбастии солона пешниҳод менамоянд.

4. Ҳисоботи иҷроии буҷетҳои фондҳои мақсадноки давлатиро мақомоти идоракунии фондҳои мазкур тартиб дода, то 1 марти соли қорӣ молиявӣ ба Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамоянд.

5. Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асоси ҳисоботи солонаи вазорату идораҳо, ташкилотҳои буҷетӣ, гирандагони маблағҳои буҷетӣ, мақомоти идоракунии фондҳои мақсадноки давлатӣ, фармоишгарони давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва дигар ташкилотҳои ваколатдор дар бораи иҷроии буҷетҳои давлатӣ ҳисоботи солона тартиб дода, то 15 июни соли қорӣ ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд.

6. Дар ҳисоботи солона оид ба иҷроии буҷетҳои давлатӣ бояд маълумоти зайл нишон дода шавад:

- нишондиҳандаҳои воқеии даромаду грантҳо ва қарзҳои давлатӣ, ки дар давоми сол шрифти шудаанд;

- хароҷоти буҷетӣ мувофиқи гурӯҳбандии буҷетии вазифавӣ, иқтисодӣ ва идоравӣ аз нуқтаи назари ҳаҷми тасдику аниқшуда ва нишондиҳандаҳои воқеӣ;

- сатҳи воқеии касри буҷет ва маблағгузориҳои он;

- баланси (тавозуни) суратҳисоби ягонаи хазинадорӣ дар аввал ва охири сол;

- ҳисоботи дороиҳои молиявӣ ва фонди стабилизатсионӣ;

- шарҳи фарқиятҳои асосӣ байни маблағҷудокунии воқеии буҷетӣ ва таъиноти тасдиқшудаи буҷетӣ;

- ҳисобот дар бораи ҳаҷми қарзгирии давлатӣ, кафолати давлатии қарзҳо, ки дар давоми соли буҷетӣ дода шудаанд, феҳристи қарзҳои пардохтнашудаи давлатӣ, маълумот дар бораи амалиёти дигар оид ба идоракунии қарз;

- тавсифи умумии сармоягузорӣ аз ҳисоби буҷетҳои давлатӣ;

- ҳисобот дар бораи хароҷот аз фонди захиравии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва фонди хароҷоти пешбининашудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Моддаи 64. Пешниҳоди ҳисоботи солона дар бораи иҷроии буҷетҳои давлатӣ ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисоботи солона дар бораи иҷроии буҷетҳои давлатиро ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон то 15 июли соли қорӣ пешниҳод менамояд.

2. Дар як вақт якҷоя бо ҳисоботи солона оид ба иҷроии буҷетҳои давлатӣ дар соли ҳисоботии молиявӣ ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисоботи солона дар бораи иҷроии буҷетҳои фондҳои мақсадноки давлатӣ пешниҳод карда мешавад.

Моддаи 65. Хулосаи берунӣ ба ҳисобот дар бораи иҷроии буҷетҳои давлатӣ

1. Хулосаи берунӣ ба ҳисобот дар бораи иҷроии буҷетҳои давлатӣ аз ҷониби Палатаи ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳар сол то 1 октябр ба Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 12.11.2013 № 1027*).

2. Шахсони мансабдори Палатаи ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон барои дуруст ва мукамал будани маълумоти дар хулосаи он зикршуда мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон масъул мебошанд (*Қонуни ҚТ аз 12.11.2013 № 1027*).

3. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои бартараф кардани камбудииҳо дар хулосаи зикршуда ва мувофиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашидани шахсони гунаҳгор чораҳои зарурӣ меандешад.

Моддаи 66. Баррасӣ ва тасдиқи ҳисобот дар бораи иҷроии буҷетҳои давлатӣ

Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар як вақт дар баробари баррасӣ ва қабули Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷетҳои давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли

молиявии навбатӣ, ҳисоботи солонаи иҷрои буҷети давлатии соли гузаштаи молиявино баррасӣ намуда, тасдиқ мекунад (Қонуни ҶТ 14.05.2016 № 1316).

Моддаи 67. Нашри ҳисобот дар бораи иҷрои буҷети давлатӣ

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисоботи солоноро дар бораи иҷрои буҷети давлатӣ пас аз тасдиқ шудани он аз тарафи Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар воситаҳои ахбори омма нашр менамояд.

БОБИ 14. МУҚАРРАТОИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 68. Ҷавобгарӣ барои вайрон кардани Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои вайрон кардани Қонуни мазкур мувофиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 69. Дар бораи аз эътибор соқит донистани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи молияи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон"

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 2 декабри соли 2002 "Дар бораи молияи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон" (Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 2002, №11, мод. 714; с. 2007, №7, мод. 670; с. 2008, №6, мод. 453) аз эътибор соқит дониста шавад.

Моддаи 70. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон

ш. Душанбе 28 июни соли 2011 № 723

ҚАРОРИ МАҶЛИСИ НАМОЯНДАГОНИ МАҶЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Оид ба қабул кардани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи молияи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон"

Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор мекунад:

1. Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи молияи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон" қабул карда шавад.

2. Қарори Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон "Оиди қабул намудани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи молияи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон" аз 28 июни соли 2002, № 684 (Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с.2002, № 11, мод.716; с.2007, № 6, мод. 492; с.2008, № 3, мод.245) аз эътибор соқит дониста шавад.

Раиси

Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии

Ҷумҳурии Тоҷикистон Ш.Зухуров

ш. Душанбе, 18 майи соли 2011 № 415

ҚАРОРИ МАҶЛИСИ МИЛЛИИ МАҶЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Оид ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи молияи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон"

Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистонро "Дар бораи молияи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон" баррасӣ намуда, қарор мекунад:

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи молияи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон" ҷонибдорӣ карда шавад.

Раиси

Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии

Ҷумҳурии Тоҷикистон М.Убайдуллоев

ш.Душанбе, 9 июни соли 2011 № 178